

საბა
საქართველოს კათოლიკეთა ყოველთვიური მაცნე

№4
აპრილი
2008

წმიდა პავლეს წელი
პეტრეპავლობა
პაპი ავსტრალიაში
ხიზაბავრა
მიცვალებულთა ღირსება

წმიდა პავლეს წელი

წმიდა პავლე მოციქულის წელი დაიწყო

მარადიულ ქალაქში, რომში, წმიდა პავლეს ბაზილიკაში უმაღლესმა პონტიფექსმა, უწმიდესმა ბენედიქტე XVI-მ, მსოფლიო პატრიარქთან, უწმიდეს ბართლომეოსთან ერთად 28 ივნისს, ეკლესიის თავთა – პეტრე და პავლე მოციქულთა ხსენების წინა დღეს (იულიუსის კალენდრით ანუ ე. წ. ძველი სტილით მოქმედი ეკლესიები ამ უძრავ დღესასწაულს 12 ივლისს აღნიშნავენ), **საზეიმოდ გამოაცხადა 2008 წლის 28 ივნისიდან 2009 წლის 29 ივნისს ჩათვლით წმ. პავლე მოციქულის საიუბილეო წლად.**

ეს წელი არის ქრისტიანებისათვის საიუბილეო, ვინაიდან შესრულდა მოციქულ პავლეს დაბადებიდან **2000 წელი – ბიმილენიუმი**. მარადიულ ქალაქში საიუბილეო წლების აღნიშვნის ტრადიცია 1300 წლიდან არსებობს და მილიონობით მორწმუნე ქრისტიანი საიუბილეოდ გამოცხადებულ წელს ყოველ ღონეს ხმარობს, რათა აღასრულოს მომლოცველობა. საიუბილეო 2000 წელს, მილენიუმის მომლოცველობაში მონაწილეობა მიიღო საქართველოს დელეგაციამაც. 2000 წლის მილენიუმის მომლოცველობა ღირსშესანიშნავი მოვლენა გახლდათ საქართველოს ისტორიისთვისაც, რადგან ამ წელს რომის პაპმა იოანე-პავლე II-მ, თითქმის ხუთსაუკუნოვანი იძულებითი ინტერვალის შემდგომ, ხელი დაასხა სამოციქულო ადმინისტრატორს სამხრეთ კავკასიაში, ჯუზეპე პაზოტოს და იგი ეპისკოპოსად აკურთხა (დაწვრილებითი მასალა მილენიუმის მომლოცველობის შესახებ იხილეთ გაზ. „საბა“ 2000 წ. იანვრის ნომერი). შუა საუკუნეებში, კერძოდ კი, 1329 წელს, საქართველოს სახელოვანი მეფის გიორგი V-ის თხოვნით თბილისში ლათინური წესის **საარქიეპისკოპოსო კათედრა** იქნა დაფუძნებული, ამ კათედრამ თითქმის ორი საუკუნე იარსება და დიდი როლი შეასრულა მონღოლების მიერ დაპყრობილ მცირე აზიაში ქრისტიანული რწმენის შენარჩუნების საქმეში.

უმაღლესმა პონტიფექსმა რომის წმ. პავლეს გალავანს მიღმა ბაზილიკაში ბიმილენიუმის გამოცხადებისადმი მიძღვნილი საგანგებო მსახურებისას აღნიშნა პავლე მოციქულის უდიდესი დამსახურება ქრისტეს ეკლესიის ჩამოყალიბებაში, ამ ბრძენი მოციქულის (რომელსაც წმ. პეტრესთან ერთად ეკლესიის თავებდაც მოიხსენიებენ), ეკუმენურ და მისიონერულ დეაწლზე. პაპმა მოუწოდა ქრისტიანებს საიუბილეო წლის განმავლობაში არა მხოლოდ ილოცონ პავლე მოციქულზე, არამედ აქტიურად შეისწავლონ მისი სულიერი მემკვიდრეობა.

მსოფლიო პატრიარქმა უწმიდესმა ბართლომეოსმა, პაპის გამოსვლის შემგომ ქადაგებით მიმართა მართლმადიდებელ ქრისტიანებს და მანაც, ასევე მოციქულ პავლეს საიუბილეო წლად გამოაცხადა მიმდინარე წელი – 2009 წლის 29 ივნისამდე. მსოფლიო საპატრიარქო, ისევე როგორც მართლმადიდებელ ეკლესიათა უმრავლესობა, გრიგორიანული კალენდრით (ე. წ. ახალი სტილი) სარგებლობს. წმ. პავლეს წელი დაახლოების წლად უნდა იქცეს აღმოსავლეთისა და დასავლეთის ქრისტიანთათვის! ასეთ მოწოდებას შეიცავდა ორივე უხენაესი მღვდელმთავრის მიერ პავლე მოციქულის აკლდამაზე აგებული ტაძრიდან ერთობლივად გაკეთებული განცხადება, რომელიც მსოფლიოს მრავალი ტელეარხის მიერ იყო ტრანსლირებული 28 ივნისს.

პაპის ბაზილიკა – „წმიდა პავლე გალავანს მიღმა“

(SAN PAULO FUORI LE MURA)

წმიდა პავლეს აკლდამაზე აგებული ბაზილიკა მსოფლიოს ერთ-ერთი უძველესი და უდიდესი ტაძარია. იგი იმპერატორმა კონსტანტინე დიდმა IV საუკუნეში ააგო და იმ ტაძართა შორის ყველაზე უდიდესი ნაგებობა იყო, რომლებიც ქრისტიანთა დევნის შემდგომ იქნა აგებული რომის იმპერიის ქალაქებში.

პავლე მოციქული, პეტრე მოციქულთან ერთად, 67 წელს რომში იმპერატორ ნერონის მმართველობის დროს დასაჯეს სიკვდილით. რაკი პავლე რომის მოქალაქე იყო, იგი ღირსების შენარჩუნებით, ანუ თავის მოკვეთით, დასაჯეს. სიკვდილით დასჯა კი, როგორც წესი, ქალაქგარეთ აღესრულებოდა, ამიტომაც პავლე მოციქული ქალაქიდან მოშორებით, ოსტიის გზაზე, რომის გალავნიდან, ორი კილომეტრის დაშორებით იქნა დასაჯილი და შემდგომ იქვე დაკრძალეს. დღეს ეს ადგილი ქალაქის ერთ-ერთ ცენტრალურ უბანს წარმოადგენს. მოციქულის დაკრძალვის ადგილზე ქრისტიანებმა აკლდამა ააგეს, რომელიც იმთავითვე თაყვანისცემის ადგილად იქცა. IV საუკუნეში კი კონსტანტინემ ამ ადგილზე ტაძრის აგება ბრძანა. 324 წელს რომის პაპმა სილვესტრემ ბაზილიკა აკურთხა. ვინაიდან მოციქულის აკლდამა ქალაქის გალავანს გარეთ მდებარეობდა, იმთავითვე რომაელებმა ახლად აგებული ბაზილიკა ასე „მონათლეს“ – „წმიდა პავლე გალავანს მიღმა“. ეს სახელი ამ ტაძარს დღემდე შემორჩა.

284-395 წლებში იმპერატორების თეოდოსი დიდის, ასევე ვალენტინიანე II-სა და არკადიუსის შემოწირულობებით წმ. პავლეს ბაზილიკა გააფართოვეს და გაამშვენიერეს. 395 წელს, როდესაც პაპმა სილიციუსმა აკურთხა ტაძარი, მისი ზომები მართლაც შთამბეჭდავი იყო. ეს იყო მთელს აღმოსავლეთსა და დასავლეთ სამყაროში უდიდესი სატაძრო ნაგებობა და ათასობით მომლოცველს იტევდა. ბაზილიკის სიგრძეა – 131,6 მ, სიგანე – 65 მ, სიმაღლე – 30 მ. ტაძარი ხუთნავიანი ბაზილიკაა და ცენტრალური ნავის სიგანე 39,7 მეტრია. ტაძრის გადახურვა 80 გრანიტის სვეტზეა დაყრდნობილი. საკუთრივ ბაზილიკის გვერდით აგებულ იქნა 70 მეტრის სიგრძის ულამაზესი ატრიუმი. შემდგომ საუკუნეებშიც რომის პაპებმა თუ იმპერატორებმა არაერთგზის გაამშვენიერეს წმ. პავლეს ბაზილიკა. ეს ტაძარი, წმ. პეტრეს და წმ. იოანეს ბაზილიკებთან ერთად, პაპის ტაძარს წარმოადგენდა, ამიტომაც მას განსაკუთრებულ ყურადღებას უთმობდნენ პაპები და მონარქები. ტაძრის მიმართ განსაკუთრებული ზრუნვის უზრუნველსაყოფად ტაძარში ბენედიქტელთა

საბატოც დაფუძნდა და ბენედიქტელი ბერები საუკუნეების მანძილზე იღვწოდნენ წმ. პავლეს ბაზილიკისათვის.

V საუკუნეში წმ. პაპ ლეონ დიდის დროს ბაზილიკაში გამოსახულ იქნა მედალიონები, რომლებშიც წმ. პეტრედან მოყოლებული, ყველა რომის პაპის პორტრეტი ჩახატული. მედალიონების გაღერვას ამჟამინდელი პაპის ბენედიქტე XVI-ის პორტრეტი აგვირგვინებს. დარჩენილია სულ რამდენიმე ცარიელი მედალიონი. ხალხში გავრცელებული თქმულების თანახმად, როდესაც შეივსება ყველა მედალიონი, მეორედ მოსვლაა მოსალოდნელი. ამ თქმულებაზე ტაძრის მღვდელმსახურებს ირონიულად ედიმებათ და მარტივად პასუხობენ: „როდესაც შეივსება კედელზე გამოსახული მედალიონების რიგი, ახალ მედალიონებს (მეორე რიგს) მიახატავენ”.

შუა საუკუნეებში წმ. პავლეს ტაძრის ფასადი პიეტრო კავალინოს მიერ უმშვენიერესი მოზაიკით იქნა შემკობილი. არნოლფო დი კამბიომ გოთური სტილის ბაღდახინით დაამშვენა ინტერიერი. 13-ე საუკუნეში ტაძრის ინტერიერის გაფორმებაზე მუშაობდნენ ნიკოლა დ'ანჯელო და ვაზალეტო. საუკუნეების განმავლობაში პაპის ტაძარი – „წმიდა პავლე გალაგანს მიღმა” მიჩნეული იყო მსოფლიოს ყველაზე დიდ ტაძრად, სანამ 1626 წელს არ იკურთხა რომის წმ. პეტრეს ბაზილიკა.

სამწუხაროდ, 1823 წელს ხანძარმა გაანადგურა ტაძრის უდიდესი ნაწილი – ადრეულქრისტიანული, ბიზანტიური, აღორძინების, ბაროკოს პერიოდის უნიკალური ქმნილებები. ბაზილიკის მხოლოდ მცირე ნაწილი გადაურჩა მძვინვარე ხანძარს. 1840 წლისათვის აღდგენითი სამუშაოების ძირითადი ნაწილი უკვე დასრულებილი იყო და პაპმა გრიგორი XVI-მ აკურთხა განახლებული ტაძარი.

საიუბილეო წლის მნიშვნელობა

1300 წელს როდესაც პაპმა ბონიფაციუს VIII-მ ქრისტიანთათვის მომლოცველობის საიუბილეო წელი აკურთხა, პაპის წმ. პავლეს ტაძარი, რომში მდებარე წმ. პეტრეს ბაზილიკასთან, წმ. იოანე და წმ. მარიამ დიდებულის ტაძრებთან ერთად გამოცხადდა მომლოცველობის წმიდა ადგილად. ჯერ კიდევ 332 წელს წმ. ირინეოსი წერდა „დიდი, ძველი, საყოველთაო ეკლესია დაარსებულია რომში ორი დიდებული მოციქულის პეტრესა და პავლეს მიერ”. პირველი საუკუნეებიდან მოყოლებული, ასეულათასობით ქრისტიანი ცდილობდა, სიცოცხლეში ერთხელ მაინც მოელოცა მარადიული ქალაქი და თაყვანი ეცა ამ ორი უდიდესი მოციქულის საფლავებისათვის. ბაზილიკები ხომ სწორედ იმ აკლდამებზეა აგებული, სადაც მოციქულთა წმიდა ნაწილებია დაცული.

პავლეს ბაზილიკის მთავარ სიწმინდეს საკურთხევლის ქვეშ მდებარე პირველი საუკუნის აკლდამა წარმოადგენს. აქვეა დაცული წმიდა ჯაჭვი, რომაული ბორკილი, რომელიც საპყრობილეში მცველებმა დაადეს დასასჯელად წაყვანილ პავლეს მოციქულს. ტაძარში სხვა მრავალი სიწმიდეა დაცული და მომლოცველთათვის თაყვანისცემისათვისაა წარმოდგენილი.

წმ. პავლეს ტაძარი თითქმის საუკუნეა, რაც ქრისტიანთა ერთობის სიმბოლოდაც იქცა. ყოველი წლის 25 იანვარს, როდესაც აღევლინება ქრისტიანთა ერთიანობისათვის მიძღვნილი ღოცვები, რომის პაპები საზეიმო მსახურებას სწორედ ამ ტაძარში ასრულებენ. 1959 წლის 25 იანვარს ნეტარმა პაპმა იოანე XXIII-მ სწორედ ამ ტაძრიდან აუწყა რომსა და მსოფლიოს ვატიკანის მეორე კრების მოწვევის შესახებ.

2007 წლის 30 მაისს, პაპმა ბენედიქტე XVI-მ წმ. პავლეს ტაძარი გამოაცხადა ექსტერიტორიალურ კომპლექსად. ამ ფაქტთან დაკავშირებით

კომენტარი ვთხოვეთ მის მაღალყოვლადუხამღვდელოესობას, წმინდა საყდრის ელჩს ამიერკავკასიაში, მთავარეპისკოპოს კლავდიო გუჯეროტის. მთავარეპისკოპოსმა განაცხადა, რომ „ექს-ტერიტორიალური კომპლექსის სტატუსის მინიჭება ნიშნავს, რომ ეს ტაძარი აღარ წარმოადგენს იტალიის სახელმწიფოს ტერიტორიას, არც რომელიმე სხვა სახელმწიფოს კუთვნილებას. ეს ტაძარი არის საყოველთაო, იგი მსოფლიოს ყველა ქრისტიანის კუთვნილებაა და ფართოდაა გახსნილი მომლოცველობისათვის”.

ექს-ტერიტორიალურ კომპლექსად გამოცხადების შემდგომ ტაძრის წინამძღვრად დაინიშნა კარდინალი ანდრეა კორდერო ლანცა დი მონტესემოლო, ცნობილი დიპლომატი და მრავალ სახელმწიფოში ნუნციუსად ნამსახურები მთავარეპისკოპოსი. კარდინალმა საკმაოდ მცირე დროში, ბენედიქტელთა ორდენის მონაწილეობით, ფართო სარესტავრაციო სამუშაოები ჩაატარა და 2008 წლის ივნისისათვის წმ. პავლეს ბაზილიკა სრულიად მომზადებული წარსდგა უმაღლესი პონტიფექსისა და ათასობით მომლოცველის წინაშე. სხვათა შორის, 28 ივნისს გამართულ საზეიმო მსახურებას საქართველოდან ჩასული ორი მომლოცველიც ესწრებოდა.

28 ივნისს ბენედიქტე XVI-მ პავლე მოციქულის დაბადებიდან ბიმილენიუმის შესრულებასთან დაკავშირებით, მიმდინარე წელი წმ. პავლეს წლად გამოაცხადა. ბიმილენიუმის იუბილეს მსოფლიო საპატრიარქოც შეუერთდა. იმედია ვიქონიოთ, რომ საიუბილეო წელს კათოლიკე და მართლმადიდებელი ქრისტიანები ერთობლივად მოილოცებენ წმ. პავლეს ბაზილიკასაც, უკეთ გაეცნობიან ქრისტიანობის დიდი მოციქულის წერილებსაც და ურთიერთდაახლოებისაკენ ნაბიჯებსაც გადადგამენ. ყოველ შემთხვევაში, ამისკენ მოგვიწოდებენ რომის პაპისა და მსოფლიო პატრიარქის ღოცვა-კურთხევა.

ნუგზარ ბარდაველიძე

მამა პიერ დიუმულენი

წმ. პავლეს პიროვნება

”...ნურავინ ჩამთვლის უგუნურად. და თუ არა, ისე მაინც მიმიღეთ, როგორც უგუნური, რათა მცირეოდენით მეც ვიკვებნო... (მე ქრისტეს მსახური გახლავარ)...

... მრავალგზის (ვეოფილვარ) სიკვდილის პირას. ხუთჯერ მივიღე იუდეველთაგან ორმოცზე ერთით ნაკლები დარტყმა. სამჯერ კვერთხით მცემეს, ერთხელ ჩამქოლეს და სამჯერ გემის მსხვერვეა განვიცადე, ღამე და დღე შუა ზღვაში დავყავი, მრავალჯერ მოგზაურობებში, განსაცდელში მდინარეებზე, განსაცდელში ყაჩაღებისაგან, განსაცდელში თანატომელთაგან, განსაცდელში წარმართთაგან, განსაცდელში ქალაქად, განსაცდელში უდაბნოდ, განსაცდელში ზღვაზე, განსაცდელში ცრუ ძმათა შორის, შრომასა და გაჭირვებაში, გამუდმებულ სიფხიზლეში, შიმშილსა და წყურვილში, გამუდმებულ მარხულობაში, ყინვასა და სიშიშვლეში. კიდევ გარდა სხვათა, დღითი-დღე რომ მიხდება: ზრუნვა ყველა ეკლესიაზე. ვინმე დაუძლურდა და მე არ დავუძლურდი? ვინმე დაბრკოლდა და მე არ ავენთე?.. დამასკოში მეფე არეტას ოლქის განმგებელი დარაჯობდა დამასკელთა ქალაქს, რათა შევეპყარი. სარკმლიდან გადმომიშვეს გოდრით კედელზე და ხელიდან დავუსხლტი მას.

მართლაც სასარგებლო არ არის ჩემთვის კვებნა... ჩემი თავით კი არ დავიკვებნი, მხოლოდ ჩემი უძლურებებით... და მითხრა (უფალმა): ”გეყოფა ჩემი მადლი, ვინაიდან უძლურებაში ხდება სრულყოფილი ჩემი ძალა”... ამიტომ კმაყოფილი ვარ

უძლურებაში, შეურაცხყოფაში, გაჭირვებაში, დევნაში და შევიწროებაში ქრისტეს გულისათვის. ვინაიდან როცა უძლური ვარ, მაშინ ვარ ძლიერი... მე თქვენ გეძებთ და არა თქვენსას... ხოლო მე ხალისით დავიხარჯები და გამოვიფიტები თქვენი სულელებისათვის, თუმცა მიუხედავად ჩემი თქვენდამი დიდი სიყვარულისა, ნაკლებად გიყვარვართ... ღვთის წინაშე ვლაპარაკობთ ქრისტეში და ყოველივე ეს, საყვარელნო, თქვენს აღსაშენებლად... ნუთუ არ იცნობთ საკუთარ თავს, რომ თქვენშია იესო ქრისტე?..” (2 კორ. 11-13).

ო, პავლე! მე გხედავ შენ, უფსკრულის თავზე ჩამოკიდულ გოდორში, დამასკოს ცაში აღმართული კედლის მიღმა. მე გხედავ შენ - უდრეკს, მამაცს, რომელიც დღედაღამ ებრძვი ხმელთაშუა ზღვის აზვირთებულ ტალღებს. მე გიცანი შენ - საქსოვ დაზგაზსთან ღამდამობით თვალის დაბინდვამდე რომ შრომობ დაუღალავად. შენ მტკიცე და უშიშარი ხარ, ქედმაღალიც კი, მმართველთა და მეფეთა წინაშე, თავმდაბალი და მოკრძალებული - კორინთელ მეზღვაურებსა და გალატელ გლეხებთან მიმართებაში.

რამდენი კილომეტრი გაიარე? ამას ვერასდროს ვერავინ იტყვის... ვარაუდობენ კი 30 ათასს... მე გხედავ შენ ფეხით მოსიარულეს თუ სახედარზე ამხედრებულს მცირე აზიის დამტვერილ გზებზე, შუა ზღვაში ძველ გემზე, ქარი რომ მიაქანებს უღმობლად... მაგრამ მუდამ სული ღმრთისა გიძღვება შენ. რამდენი დღე, თვე თუ წელიწადი გაატარე შენ საპყრობილეში, ტანჯულმა, მძიმე სენით დაავადებულმა?.. მაგრამ ყოველთვის იბრძოდი.

მე მინდა გისმინო, პავლე, მაშინ, როცა შეუპოვრად მიმართავ გააფთრებულ ბრბოს და ადამიანთა გულებს ინადირებ. მაგრამ განსაკუთრებით ახლოს ხარ ჩემთან, როცა ქრისტეს სიყვარულს ქადაგებ. და, როცა შენ ქრისტეს სულს უგალობ, ჩვენი გულის სიღრმეში გვესმის მისი ღალადი: ”აბზა, მამაო!”

1. აბსოლუტისკენ ლტოლვა.

”...რაც ჩემთვის მოგება იყო, წაგებად ჩავთვალე ქრისტეს გულისათვის. ახლაც ყველაფერი წაგებად მიმაჩნია ჩემი უფლის იესო ქრისტეს ცოდნის უპირატესობისთვის, რის გამოც უარი ვთქვი ყოველივეზე და ყველაფერს ნაგვად მივიჩნე, რათა ქრისტე შევიძინო და აღმოვჩნდე მასში... რათა შევიცნო იგი და მისი აღდგომის ძალა და მის ტანჯვებში თანაზიარება და მის სიკვდილს ვემსგავსო, რათა, როგორმე მივწვდე მკვდრეთით აღდგომას. არა იმიტომ, რომ უკვე მივალწიე ან სრულქმნილი გავხდი, არამედ ვისწრაფი, ვინძლო მივალწიო, როგორც მე მომალწია ქრისტე იესომ... ერთია, რომ ვივიწყებ, რაც ჩემს უკან არის, და იმას ველტვი, რაც ჩემს წინ არის, ვილტვი მიზნისკენ...” (ფილიპ. 3, 7-14).

”ის არის ჩემი რჩეული ჭურჭელი” (საქმე. 9, 15).

ებრაელი, ბერძენი თუ რომაელი?.. პავლე თავისი წარმოშობითაც განსაკუთრებული ადამიანია. მისი მშობლიური ქალაქი ტარსუსი მდებარეობს იმ გზების გადაკვეთაზე, რომლებიც მცირე აზიას (ესე იგი საბერძნეთსაც) ახლო აღმოსავლეთთან - სირიასა და სპარსეთთან - აგრეთვე ინდოეთში მიმავალ გზასთან აკავშირებს. ჩრდილო-დასავლეთით ანატოლიიდან გადმოსასვლელს ”კილიკიის კარიბჭე” იცავს. ეს ხეობა ტაურუსის მაღლობში ღრმადაა შეჭრილი. აღმოსავლეთით მდებარე ”სირიის კარიბჭე” გზას ანტიოქიისკენ გვიხსნის. აქედან მიმავალ გზას კი პალესტინაში, არაბეთსა და ეგვიპტეში მივყავართ. ქალაქის სამხრეთ ნაწილში ხმელთაშუა ზღვის

ერთ-ერთი უდიდესი პორტია გაშლილი, საიდანაც ყოველდღიურად ქსოვილებით დატვირთული გემები რომისკენ, კართაგოსა და ალექსანდრიისკენ იღებენ გეზს. ძვირადღირებული სანელებლებით სავსე გემები მდინარე სიდნუსით ქალაქის შუაგულისკენ მიემართებიან. კილიკიის დედაქალაქის, ტარსუსის, მთავარ სიმდიდრეს თხის ბეწვის უხეში ქსოვილი - ძაძა - წარმოადგენს. ეს ქსოვილი კარვების დასამზადებლად გამოიყენებოდა, მაგრამ სამოსის შესაკერად სრულიად უვარგისი იყო. სავარაუდოდ, პავლეს ოჯახი ქსოვილების კომერციით იყო დაკავებული და ხმელთაშუაზღვის მრავალ პორტში სავაჭროები ჰქონდა გახსნილი. გასაკვირი როდია, რომ პავლე თავის ეპისტოლეებში ხშირად მიმართავს და მოიკითხავს მრავალრიცხოვან ნათესავებს. ამ სანათესაო კავშირების წყალობით პავლე თავისი მოგზაურობების დროს ადვილად პოულობს თავშესაფარს. პავლე მამამისის სახელოსნოში საფეიქრო საქმეს ითვისებს და ვაჭრობაშიც საკმაოდ კარგად ერკვევა. ყოველივე ეს ხელს უწყობს მის მატერიალურ უზრუნველყოფას მთელი ცხოვრების მანძილზე.

ტარსუსი - დიდი ბერძნული კოლონიაა, თავისი გიმნასიუმებით, სკოლებით, თეატრებითა და ტაძრებით. ქალაქის მოსახლეობა ორასიდან სამას ათასამდე ადამიანს შეადგენდა. პირველი საუკუნის გამოჩენილი გეოგრაფი, სტრაბონი, გვატყობინებს: "ტარსუსის მაცხოვრებლები იმდენად არიან გატაცებულნი ფილოსოფიით და გამსჭვალულნი ენციკლოპედიური ცოდნის სულისკვეთებით, რომ ამ ქალაქმა ჩრდილში მოაქცია თავისი ფილოსოფიური წრეებითა თუ სკოლებით ცნობილი ქალაქები, ისეთები, როგორებიცაა ათენი, ალექსანდრია და მრავალი სხვა. ტარსუსში არის სკოლები, სადაც თავისუფალ ხელოვნებათა ყველა სახეობა ისწავლება" (სტრაბონი, გეოგრაფია, 14, V, 13).

ბერძნებმა ახალგაზრდა სავლეს პავლე დაარქვეს. მისი იუდაური სახელი გვახსენებს ისრაელის ერთ-ერთი პირველი მეფის სახელს. წარმოშობით ეს მეფე ასევე ბენიამინის ტომიდან იყო. ბერძნულ ენაზე ეს სახელი სხვა ელფერს იძენს და მეტისმეტად განაზებულ ადამიანს ნიშნავს. თუმცა ორმაგი სახელის გამოყენება დიასპორის ებრაელთა შორის საკმაოდ გავრცელებული იყო. განათლება, რომელიც პავლემ ტარსუსის სკოლებში მიიღო, გახსნილი იყო თავისი დროის პრობლემებთან მიმართებაში. პავლე ჩაფლულია ქემმარიტების, სიკეთისა და მშვენიერების ძიების სამყაროში, ანუ ბერძნულ სამყაროში, სადაც ყოველივეს საზომი - ადამიანია. ეს ნიშნავს შეიმეცნო იგი ყველა ჰიპოსტასით: მშვენიერი სხეულით, სამშვინველით, რომელსაც სიხარული და მშვიდობა სწყურია, ღმრთისაგან შთაბერილი სულით, ადამიანის არსების გულის სიღრმეში რომ არის დავანებული.

ზოგიერთი ფილოსოფოსის წარმოდგენით ქემმარიტების ძიება - იდეალი, ბრძოლაა, რომელიც ადამიანის ცხოვრების უმნიშვნელოვანეს მომენტებში მის არჩევანს განაპირობებს. პავლე ამ თამაშში შედის და ძიებას მიეცემა: იგი გონიერი, ცოდნისმოყვარე და მგზნებარეა, სიღრმისეული წვდომით გამოირჩევა. პავლეს შემდგომი გამოსვლები და წერილები ადასტურებენ მის ადრეულ გატაცებას ფილოსოფიითა და რიტორიკით. ათენში, არეოპაგის წინაშე, როცა პავლე ერთი ღმერთის შესახებ საუბრობს, იგი იხსენებს წინა წლებში ნასწავლს და ტარსუსელი პოეტის ცნობილი გამონათქვამი მოჰყავს: "მას ვეკუთვნით ჩვენ და მთელი მოდგმა." პავლეს მიერ მოყვანილი სხვა გამონათქვამი უეჭველად პითაგორასა თუ კლევანთეს სწავლებას იმეორებს: "ჩვენ მისით ვცოცხლობთ, ვმომრავობთ და ვარსებობთ."

პავლე - იუდეველი, რომელიც ბერძნულ კოლონიაშია დასახლებული - ფლობს რომის მოქალაქის საპატიო პრივილეგიას, რაც ძალზე იშვიათია იტალიის

ნახევარკუნძულის ფარგლებს გარეთ. შემდგომში, მოგზაურობების დროს, იგი არაერთხელ ისარგებლებს ამ პრივილეგიით: საკუთარი სიცოცხლის გადასარჩენად ან მისი პიროვნებისადმი სათანადო პატივისცემის მოთხოვნისთვის, რომლის სრული უფლება გააჩნია. როგორ გახდა ეს შესაძლებელი? ვარაუდობენ, რომ პავლეს ოჯახი დაეხმარა რომაელებს მშვიდობის დამყარებაში ერთ-ერთი აჯანყების დროს. შესაძლოა, ეს პრივილეგია მოპოვებული იქნა მის გამოჩენილ წინაპართა მიერ ქალაქისთვის გაღებული უხვი ძღვენის წყალობით.

ერთი სიტყვით, პავლეს პიროვნებაში თავმოყრილია ყოველივე საუკეთესო, რისი შეთავაზებაც შეეძლო პირველი საუკუნის ცივილიზაციას ახალგაზრდა ადამიანისთვის. ამავდროულად, მას ისეთი თვისებებიც გააჩნია, რისი მოცემაც არც ერთ ცივილიზაციას არ ძალუძს: ჭეშმარიტებისკენ ლტოლვა და სულიერი სიმტკიცე.

”გამალიელის ფერხითი” (საქმე. 22, 3).

უწინარეს ყოვლისა, პავლე - დიასპორის იუდეველია, ანუ ის, ვინც ეკუთვნის განდევნილთა ერთ-ერთ საკრებულოს. ეს საკრებულო გაფანტული იყო მთელ ოიკუმენაში და იმპერიის მოსახლეობის მეთოთხმეტედ ნაწილს წარმოადგენდა, რაც, დაახლოებით, ოთხ მილიონზე მეტ ადამიანს უდრის. თავის დროზე დაქსაქსული ხალხი ძირითადად რომში, ალექსანდრიასა და ბაბილონში დასახლდა. მათი რელიგია აღიარებული იყო სახელმწიფოს მიერ, ისინი გარკვეული პრივილეგიებით სარგებლობდნენ: მათ ნებას რთავდნენ იერუსალიმის ტაძრისთვის ძღვენი გაეგზავნათ და სამხედრო სამსახურიდანაც ათავისუფლებდნენ. ეს მორწმუნეები თავის ნაციონალურ და რელიგიურ იდენტურობას დიდი შემართებით იცავდნენ, ხოლო მათი შეკრების, სწავლისა და კულტის ადგილს სინაგოგა წარმოადგენდა.

სავლე საკუთარი თავის შესახებ მოგვითხრობს: ”წინადაცვეთილი ვარ მერვე დღეს, მე, ისრაელიანი, ბენიამინის ტომიდან, ებრაელი ებრაელთაგანი, რჯულით ფარისეველი” (ფილიპ. 3, 5). ტარსუსის ფილოსოფიურ წრეებში სწავლის დამთავრების შემდეგ, შემეცნების წყურვილმა მიიყვანა იგი იერუსალიმში, იმ დროის უდიდესი მასწავლებლის, რაბი გამალიელის სკოლაში.

ხუცესად წოდებული გამალიელ პირველი ჰილელის მოწაფე იყო. ჰილელმა კი საფუძველი ჩაუყარა ფარისევლობის ყველაზე გახსნილ მიმართულებას, რომელიც პროზელიტობას სცნობდა. ერთხელ, ორმოცდაათობის დღის შემდეგ, გამალიელი ახლად დაბადებული ეკლესიის დასაცავად გამოვიდა: ”წამოდგა სინედრიონში ერთი ფარისეველთაგანი, სახელად გამალიელი, რჯულის მოძღვარი, მთელი ხალხის მიერ პატივდებული, და ბრძანა: ”...ჩამოშორდით ამ ხალხს და მოეშვიტით მათ, ვინაიდან, თუ კაცისაგან არის ეს ზრახვა ანდა საქმე, ჩაიფუშება, ხოლო თუ ღვთისაგან არის, მაშინ თქვენ ვერ ჩაფუშავთ მას და, ვაითუ, ღვთის მოწინააღმდეგენი აღმოჩნდეთ” (საქმე. 5, 34-39). გამალიელის სწავლება მარტივი და ტრადიციულია: იყავი მოწაფე აარონისა, რომელსაც მშვიდობა უყვარდა, იზრუნე მშვიდობაზე, გიყვარდეს ადამიანები და ისინი რჯულთან მიიყვანე; იპოვე მასწავლებელი, ეჭვებში ნულარ დარჩები. სავლეს თავისი მასწავლებელი ნაპოვნი ჯერ არ ჰყავდა.

ეს ახალგაზრდა ფარისეველი ჯერ ოცდაათი წლისაც არ არის. იმ მღელვარებით აღსავსე ეპოქაში, როცა ვინმე ნაზარეველი იესოს მოწაფეები შფოთსა და არეულობას თესავენ ხალხში, იგი თავგამოდებით იცავს წინაპართა სჯულს. ”დისიდენტთა” გავლენის ქვეშ ძირითადად ბერძნული სამყაროს ახლად მოქცეული წარმომადგენლები, ელინისტები, ხვდებიან. მეამბოხეთა გამოსვლები აუტანელია:

ისინი ეჭვს ქვეშ აყენებენ ტაძრის სიწმინდეს და უძველესი რჯულის წინააღმდეგ გამოდიან, რჩეული ხალხის ქცევას კიცხავენ და, რაც მთავარია - ცდილობენ თავისი ჯვარცმული წინასწარმეტყველად და მესიად გამოაცხადონ. საკუთარ სიმართლეში დარწმუნებული ფარისევლისთვის ყოველი, ვინც ამგვარ პროპაგანდას ეწევა, სიკვდილით დასჯას იმსახურებს.

სწორედ ამ დროს აკავებენ ვინმე სტეფანეს, რომელიც დანაშაულზე იქნა წასწრებული. იგი - მხურვალე მოქადაგე და ელინისტი - შეპყრობილია მკრეხელური გამოსვლებისა და ხალხის შეცდენის მცდელობისთვის. პატიება უკვე შეუძლებელია - უნდა ჩაიქოლოს. მოწმეებს ეს ღმრთის მგმობელი ქალაქგარეთ გაჰყავთ, თავის მოსასხამებს კი სავლეს უტოვებენ, რომელიც აქ ხალხის შეძახილებმა მოიყვანა და ზიზღითაა სავსე. იგი ცივი გულით, აუღელვებლად შესცქერის განაჩენის აღსრულებას. ვინ იცის, მათ თვალზე კი გაუსწორეს ერთმანეთს? სტეფანემ მზერა აღაპყრო ზეცისკენ და უფალს მოუხმო: "უფალო იესო, მიიბარე ჩემი სული," - მუხლი მოიყარა და ხმამაღლა შეჰლაღადა: "უფალო, ნუ მიუთვლი ამათ ამ ცოდვას" (საქმე. 7, 59-60).

მაგრამ სავლემ ვერაფერი გაიგო და შეუდგა ამ მანკიერ სწავლებასთან თავდაუზოგავ ბრძოლას. იგი "არბევდა ეკლესიას, იჭრებოდა სახლებში და ძალით გამოჰყავდა მამაკაცები და დედაკაცები, და საპყრობილეში ჰყრიდა მათ" (საქმე. 8, 3). შემდგომში კი ქრისტესთვის სავლე თავად განუდგა იუდეველთა სჯულს და ამ განდგომის საიდუმლო მისთვის მარადიულ ტანჯვად იქცა. თავის დროზე თვითონაც უარყოფილი იქნება იუდეველთა მიერ და იძულებული გახდება მხოლოდ წარმართებთან ქადაგებით დაკმაყოფილდეს:

"პირველად თქვენთვის უნდა თქმულიყო ღვთის სიტყვა, მაგრამ ვინაიდან უარყოფთ მას და თქვენ თვითონვე საუკუნო სიცოცხლის უღირსად მიგაჩნიათ თავი, მაშინ ჩვენ წარმართებს მივმართავთ" (საქმე. 13, 46).

თავის ძმებზე პავლეს ზრუნვა მუდამ სიყვარულით აღსავსე სიტყვებით გამოიხატება: "ჭეშმარიტებას ვლავარაკობ ქრისტეში, არა ვცრუობ, ჩემი სინდისი მიმოწმებს სულიწმიდაში, რომ დიდია ჩემდა მწუხარება და განუწყვეტელია ჩემი გულის ტანჯვა. ნეტავ მე თვითონ ვყოფილიყავი ქრისტესაგან მოკვეთილი ჩემი ძმებისთვის, ჩემს ხორციელ თვისტომთათვის, რომელნიც ისრაელიანები არიან და ეკუთვნით შვილება და დიდება, აღთქმანი და რჯულმდებლობა, მსახურებანი და დაპირებანი. მათნი არიან მამანი და მათგანაა ხორციელად ქრისტე, რომელიც არის ღმერთი ყოველთა ზედა, უკუნისამდე კურთხეული..." (რომ. 9, 1-5). ".რამდენადაც წარმართთა მოციქული ვარ, ჩემს მსახურებას ვადიდებ. ნეტა შემძლებოდა შურის გაღვივება ჩემს ახლობლებში და ზოგიერთი მათგანის ხსნა" (რომ. 11, 13-14). "ასე მთელი ისრაელი გადარჩება..." (რომ. 11, 26). "ვინაიდან უცვალებელია ღვთის ნიჭი და მოწოდება" (რომ. 11, 29).

ფრანგულიდან თარგმნეს
ალექსანდრა მარგველაშვილმა და მანანა სულამემ

კათოლიკე ეკლესია მსოფლიოში

ახალგაზრდობის საერთაშორისო დღეები სიდნეიში

15 ივლისს სიდნეიში საზეიმო წირვით გაიხსნა კათოლიკე ახალგაზრდობის საერთაშორისო დღეები. ეს ღმრთისმსახურება გახდა პირველი დიდი მოვლენა საზეიმო კვირისა, რომელიც 20 ივლისამდე გაგრძელდა.

4000 მღვდელმა, 400 ეპისკოპოსმა და 26 კარდინალმა მიიღო მონაწილეობა საზეიმო გახსნაში. ზეიმის გახსნას სიდნეის მთავარეპისკოპოსი ჯორჯ პელი ხელმძღვანელობდა. ათასობით მომლოცველი მოედინებოდა სიდნეის ცენტრისკენ. ქუჩები ყველა ქვეყნის დროშით და საზეიმო ტრანსპარანტებით იყო მორთული. დარლინგ-ჰარბორში აღიმართა ახალგაზრდობის საერთაშორისო დღეების ორი სიმბოლო – “მომლოცველთა ჯვარი” და ღმრთისმშობლის ხატი, რომლებიც მთელი წლის განმავლობაში მოგზაურობდნენ მთელს ავსტრალიაში.

უწმიდესი პაპი სიდნეიში 13 ივლისს ჩამოფრინდა და სამი დღე ოპუს დეის საპრელატოს “კენტჰურსტ სტადის” ცენტრში დაჰყო. აქ მან დაისვენა ხანგრძლივი გადაფრენის შემდეგ და საზეიმო დღეებში მონაწილეობისთვის მოემზადა.

17 ივლისს, დილით, შედგა უწმიდესი პაპის შეხვედრა გენერალურ-გუბერნატორ ჯეფერისთან და პრემიერ მინისტრ რუდთან. შემდეგ პონტიფექსი პირველი ავსტრიელი ნეტარის, წმიდა იოსების დების კონგრეგაციის დამაარსებლის, მერი მეკილოპის სამლოცველოს ეწვია. სადილის შემდეგ ბენედიქტე XVI ულამაზეს პორტ როზ-ბეიში გაემართა, საიდანაც გემით “სიდნეი 2000” ბარანგარუს ყურისკენ გაემგზავრა. აქ იგი ავსტრალიელ აბორიგენტთა ჯგუფს შეხვდა.

18 ივლისს, წირვის შემდეგ სიდნეის კათოლიკურ საკათედრო ტაძარში ეკუმენური შეხვედრა გაიმართა. კარდინალ პელისა და ანგლიკანი ეპისკოპოსის ფორსაიტის მისასალმებელი სიტყვების შემდეგ პონტიფექსმა სიტყვით მიმართა და-ეკლესიების წარმომადგენლებს. შემდეგ ბენედიქტე XVI ავსტრალიის იუდაური და ისლამური თემების წარმომადგენლებს შეხვდა.

ჯვრის გზაში, რომელიც ტრადიციულად ამ დღესასწაულის განუყოფელ და მეტად საზეიმო ნაწილს წარმოადგენს, ათასობით ადამიანი მიიღო მონაწილეობა.

საღამოს უწმიდესი პაპი სიდნეის ნოტრ-დამის უნივერსიტეტის სარეაბილიტაციო ცენტრს ეწვია, სადაც ამ ცენტრის სამეურვეო ახალგაზრდებსა და მათ ოჯახებს შეხვდა. უნივერსიტეტის წმიდა გულის ტაძარში, სადაც შეხვედრა მიმდინარეობდა, 240 ადამიანი შეიკრიბა. პაპმა ნუგეშისა და სამოდვრო სიტყვით მიმართა ახალგაზრდებს, რომლებიც ნარკომანიის საშინელი სენისგან განკურნებას ცდილობენ.

შაბათს, 19 ივლისს, ბენედიქტე XVI წმიდა მარიამის საკათედრო ტაძარში გაემართა, სადაც ავსტრალიაში მოღვაწე მღვდელმთავრებთან, სემინარიის სტუდენტებთან და სამონაზვნო ორდენების წარმომადგენლებთან ერთად წმიდა წირვა აღავლინა.

საღამოს პონტიფექსი რენდვიკის იპოდრომზე გაემართა, სადაც სიტყვით მიმართა ათასობით ახალგაზრდას. გთავაზობთ რამდენიმე ამონარიდს მისი ქადაგებიდან:

”გულითა და გონებით მიიღეთ სული წმიდის შვიდი ნიჭი! აღიარეთ სული წმიდის მოქმედება თქვენს ცხოვრებაში და იწამეთ იგი! ჩვენ გეჭირდება მისი პიროვნების შეცნობა და ჩვენს ცხოვრებაში მისი ცხოველმყოფელი მოქმედების შეგრძნება. ეს არ არის ადვილი. და მაინც, ჩვენ ვიცით, რომ სწორედ სული წმიდა გვიჩვენებს გზას და გვხელმძღვანელობს იესო ქრისტეს მოწმობისას. (...) სული წმიდა აფუძნებს ქრისტეს ერთგულთა ერთობას. ახლა იგი თქვენში მოქმედებს. ეცადეთ, რომ გამაერთიანებელი სიყვარული იყოს თქვენი საზომი, მარადიული სიყვარული გახდეს თქვენი დავალება, სიყვარულის გაცემა იყოს თქვენი მისია! (...) იყო ჭეშმარიტად ცოცხალი, ნიშნავს შეიგრძნო შინაგანი

ფერისცვალება, გაიხსნა ღმრთის სიყვარულისთვის. სული წმიდის ძალის მიღებით თქვენი ოჯახების, თემების, ერების შეცვლასაც შეძლებთ. გამოანთავისუფლეთ ეს ნიჭები! დაე სიბრძნე და გონება, განსჯა და სიმკიცხე ცოდნა და ღმრთისმოსაობა იყოს ნიშანი თქვენი დიდებისა! ახლა კი, როდესაც მდუმარედ ემზადებით წმიდა საიდუმლოების მისაღებად, ვიმეორებ თქვენს წინაშე ნეტარი მერი მაკკილოპის სიტყვებს, რომლებიც მან 26 წლის ასაკში წარმოთქვა: “იწამე, რასაც ღმერთი შენს გულს უჩურჩულებს”. იწამეთ იგი! იწამეთ სიყვარულის სულის ძალა!”

ლოცვა რედვიკის იპოდრომზე 20 ივლისის დილაზე გაგრძელდა. დილით უწმიდესმა პაპმა წმიდა წირვა აღავალინა. ანგელუსის შემდეგ პაპმა შემდეგი სიტყვებით მიმართა მორწმუნეებს:

“დადგა დამშვიდობების უამი. მადლობას გიხდით 2008 წლის ახალგაზრდობის დღეებში მონაწილეობისთვის და იმედი მაქვს, რომ შეგხვდებით სამი წლის შემდეგ. 2011 წელს ახალგაზრდობის საერთაშორისო დღეები ჩატარდება ესპანეთში, მადრიდში. მანამდე კი ვილოცოთ ერთმანეთისთვის და განვახორციელოთ მსოფლიოში ქრისტეს სასიხარულო მოწმობა. ღმერთმა გაკურთხოთ”.

მოამზადა
რუსუდან ავალიშვილი

კათოლიკე ეკლესია საქართველოში

თბილისის წმ. პეტრე და წმ. პავლე მოციქულთა ტაძრის ზეიმი

29 ივნისს წმიდა მოციქულთა პეტრეს და პავლეს ხსენების დღეა. ეს დღე, ამავე დროს, ამ წმინდანთა სახელზე 1877 წელს ნაკურთხი ტაძრის დღესასწაულიცაა. დილიდანვე ამ ტაძარში მრავალმა აღამიანმა მოიყარა თავი. 10 საათზე ინგლისურენოვანი საზეიმო მსახურება მთავარეპისკოპოსმა კლავდიო გუჯეროტიმ აღავლინა. ინგლისურენოვან წირვას უმთავრესად საელჩოების თანამშრომლები და უცხოელი სტუდენტები ესწრებიან. მორწმუნეებმა მცირე გუნდიც შექმნეს და ინგლისურ ენაზე ასრულებენ საეკლესიო საგალობლებს.

12 საათზე უკვე ეპისკოპოსმა ჯუზეპე პაზოტომ მრავალრიცხოვან სამღვდლოებასთან ერთად აღავლინა საზეიმო წირვა. საზეიმო მსახურებაში თბილისის საკათედრო ტაძრის მრევლის წევრებიც მონაწილეობდნენ, მათი დიდი უმრავლესობა ხომ კათედრალის ხელახალ კურთხევამდე ამ ტაძრის მრევლს წარმოადგენდა. თითქმის ნახევარი საუკუნის მანძილზე თბილისის წმ. პეტრე და წმ. პავლე მოციქულთა ტაძარი ერთადერთ მოქმედ ეკლესიას წარმოადგენდა მთელს კავკასიაში. სწორედ ამიტომაც გამოარჩია თბილისში ვიზიტად მყოფმა პაპმა იოანე პავლე II-მ ეს ტაძარი და ჩამოსვლის პირველ დღეს ესტუმრა კიდევ საქართველოს კათოლიკეთა რწმუნის სიმტკიცის სიმბოლოს.

ეპისკოპოსმა ჯუზეპე პაზოტომ მსახურების დროს ქადაგებით მიმართა ტაძარში შეკრებილ მრევლს, განუმარტა მათ პეტრესა და პავლეს დღესასწაულისა და პავლე მოციქულის წლის გამოცხადების მნიშვნელობა. მოუწოდა ყველას, განსაკუთრებით კი ახალგაზრდებს, ქრისტეს სიყვარულსა და ერთგულებაში წმ. პავლეს მიბადონ, გაამახვილა ყურადღება, რომ აუცილებელია მოციქულის ცხოვრებისა და წერილების შესწავლა. ქადაგების დასასრულს ეპისკოპოსმა ყველა ქრისტიანს მიულოცა პეტრეპავლობის დღესასწაული,

განსაკუთრებით კი, პეტრე და პავლე მოციქულთა ტაძრის მრავლს, რადგან ეს დღესასწაული მათთვის ორმაგად სასიხარულოა.

კიდევ ერთი სასიხარულო სიურპრიზი ელოდათ დღესასწაულზე შეკრებილ მორწმუნეებს: საზეიმო წირვის შემდგომ ტაძრის წინამძღვარმა, მამა ადამ ოხალმა ეპისკოპოსი და მრავალრიცხოვანი სტუმრები მიიპატიჟა ახლადმოწყობილი სამრევლო სახლის დასათვალიერებლად. სამრევლო სახლის აღდგენა უბრალოდ ახალი ფართობის შექმნა კი არ არის, არამედ იმ ისტორიული სამართლიანობის აღდგენაა, რომელიც ბოლშევიკური დიქტატურის ძალისხმევით დაირღვა და რომლის აღდგენას სამოციქულო ადმინისტრატორი, მთელი სასულიერო დასისა და მრევლის თანადგომით, უკვე მეორე ათწლეულია ცდილობს.

XIX საუკუნეში თბილისელ კათოლიკეებს ქალაქის ტერიტორიაზე მიწის საკმაო ნაკვეთები ჰქონდათ. ტერიტორია, სადაც დღეს პრეზიდენტის კანცელარია იმყოფება, თბილისის კათოლიკური ეკლესიის სათიბს წარმოადგენდა. XIX საუკუნის შუა წლებში ქალაქის მმართველობას დასჭირდა ეს ტერიტორია მთავარმართებლის სასახლის ასაგებად და სთხოვეს სამრევლოს, დაეთმო მიწის ნაკვეთი, სანაცვლოდ კი მტკვრის მარცხენა სანაპიროზე, სადაც იმხანად იგეგმებოდა ევროპული ტიპის საცხოვრებელი უბნის მშენებლობა, ლათინური წესის თბილისელ კათოლიკეებს გამოუყვეს ვრცელი ტერიტორია. შემდგომში ამ უბანს „ოქროს უბანი“ შეერქვა და იგი პრესტიჟულობით XX საუკუნის 50-60 წლების ვაკის მსგავსი ელიტარული დასახლება გახდა. სხვათა შორის, ილია ჭავჭავაძემაც ამ უბანში აიშენა საცხოვრებელი სახლი. აქვე ცხოვრობდნენ ივანე ჯავახიშვილი და სხვა ცნობილი ქართველი საზოგადო მოღვაწეებიც. აქ მდებარეობდა რუს შავრაზმელთა სულიერი ცენტრი – ალექსანდრე ნეველის რუსული ეკლესიაც.

1855 წელს ნიკოლოზის ქუჩაზე (დღევანდელი ი. ჯავახიშვილის ქ. №.55) ლათინური წესის კათოლიკეთა თემს ახალი ტაძრის ასაგებად 400 კვ. საჟენი მიწის ნაკვეთი გადაეცა.

1870 წელს აქ ტაძარიც აიგო. გასაბჭოების შემდგომ ტაძრის ვრცელი ეზო და იქ აშენებული ნაგებობები ეკლესიას ჩამოართვეს და იქ ხელისუფლების ერთგული მოქალაქეები შეასახლეს, რათა მუდმივი მეთვალყურეობა განეხორციელებინათ იქ მცხოვრები მღვდლებისა და მონაზვნებისათვის. მხოლოდ გასული საუკუნის 80-იან წლებში დაიწყო დაბრუნების ხანგრძლივი პროცესი. ტაძრის წინამძღვარს იან სნეჟინსკის ერთი ბინა სახელმწიფომ ცალკეული კეთილსინდისიერი მოხელეების თანადგომით 1989 წელს დაუბრუნა, უმეტესი ფართობი კი ეკლესიამ თავისი ხარჯებით გამოისყიდა გასული საუკუნის 90-იან წლებში. რამდენიმე წელია იქ იოანე პავლე II-ის დარბაზი მოეწყო და მცირე ბიბლიოთეკაც ფუნქციონირებს. გასულ წელს ეკლესიის ეზოში გამომავალი შენობის პირველი სართულის შესყიდვაც მოხერხდა.

ეპისკოპოსს ჯუზეპე პაზოტოს მონდომებით შესაძლებელი გახდა საჭირო თანხების მოგროვება და ორიოდე წლის წინ შეისყიდეს მიმდებარე შენობის პირველი სართული. ნაგებობა, ისევე როგორც თბილისის ძველი უბნების უმრავლესი შენობები, ავარიულ მდგომარეობაში იმყოფებოდა, ამიტომ სამოციქულო ადმინისტრაციის კურიაში მთელი შენობა შეაკეთა, ამით მადლიერნი დარჩნენ მეორე სართულზე მცხოვრები ოჯახებიც, რომელთა საცხოვრებელსაც საფუძვლიანი რემონტი ჩაუტარდა. საბოლოოდ კი, აღსრულდა ეპისკოპოსის სურვილი, ერთ ჭერქვეშ დაედო ბინა წმ. პეტრე და წმ. პავლე მოციქულთა ტაძრის ყველა მღვდელმსახურს.

ეპისკოპოსის, კურიის, უცხოელ დონატორთა ხელშეწყობითა და ტაძრის წინამძღვრის მამამ ადამის მონდომებით საფუძვლიანი რემონტი წარმატებით დასრულდა და 29 ივნისს, საზეიმო წირვის შემდგომ, მრავალრიცხოვან მრევლს

და ეკლესიის სტუმრებს საშუალება მიეცათ, დაეთვალიერებინათ ერთწლიანი დაულაღავი გარჯის შედეგი – აღდგენილი ნაგებობა, რომელშიც ტაძრის მღვდელმსახურებთან ერთად სამრევლო შეკრებების დარბაზი და სატრაპეზო განთავსდა. აღსრულდა ეპისკოპოსის სურვილიც, რომ მღვდლებს მათთან პრაქტიკაზე მოვლენილ სემინარისტებს (სემინარისტები კი ამ ტაძარში ყოველთვის, თვით საბჭოთა პერიოდშიც კი მრავლად იყვნენ) ერთად ეცხოვრათ. გაუმართლათ საკრებულოს წევრებს, მათ ახლა ორი ახალი დარბაზი დაემატათ შეხვედრებისათვის. როგორც ცნობილია, წმ. პეტრე და წმ. პავლე მოციქულთა ტაძარში 18 წელია, რაც ნეოკატეხუმენური საკრებულოები ფუნქციონირებს და კვირაში ორჯერ ატარებენ შეხვედრებს. წმ. პეტრე და წმ. პავლე მოციქულთა საკრებულო კი ყველაზე მრავალრიცხოვანია მთელს კავკასიაში და ტაძრის მრევლის მრავალ მოზარდსა და ახალგაზრდას აერთიანებს. ათეულობით მოზარდი სწავლობს ტაძრის საკვირაო სკოლაში, არდადეგების პერიოდში ტაძართან მრევლის ბავშვებისათვის საქალაქო ბანაკიც ფუნქციონირებს, ახალი დარბაზების შემატება ყველა მათგანს უქმნის უკეთეს პირობებს სწავლისა და ერთმანეთთან ურთიერთობისათვის. ქართველი კათოლიკე მორწმუნეების ისტორიული ქონების დაბრუნების პროცესი გრძელდება, – გრძელდება თავად მორწმუნეთა ძალისხმევით, ყოველგვარი გარეშე სუბსიდიებისა და საერო გრანტების, შეღავათების გარეშე, მაგრამ ეს პროცესი სამართლიანია და ამიტომაც ღმრთისთვის სასურველი. ქართველ კათოლიკეთა ძალისხმევა აუცილებლად წარმატებით განხორციელდება.

დასასრულ, მამა ადამმა ყველა სტუმარი უკლებლივ მიიპატიჟა სახეიმო ტრაპეზზე, სადაც მასპინძლები და სტუმრები კიდევ დიდხანს უზიარებდნენ ერთმანეთს სიხარულსა და შთაბეჭდილებებს.

წმ. პავლეს საიუბილეო წლის ფარგლებში საქართველოს ახალგაზრდა კათოლიკეები სექტემბრის თვეში მომლოცველობას ჩაატარებენ წმ. პავლეს ნაკვალევზე კაპადოკიაში (თურქეთი). სასურველია, თუ სხვა მორწმუნეებიც შესძლებენ წმ. პავლეს ნაკვალევზე მომლოცველობას, მისი ნაწერების უკეთ შესწავლას.

ნუგზარ ბარდაველიძე

ჩვენ, ყველანი, ერთნი ვართ ქრისტეში

ქობულეთში, სადგურის ტერიტორიაზე შენდება უფლის ამალღების ეკლესია, რაც ძალიან სასიხარულო ფაქტია ყველა ქრისტიანისათვის – როგორც კათოლიკე, ისე მართლმადიდებელი მრევლისათვის.

ეკლესიის მშენებლობა ძალიან დიდ თანხებთანაა დაკავშირებული, ამიტომ ყველას ვაღიან, თავისი მცირეოდენი წვლილი შეიტანოს მის მშენებლობაში. ჩვენ არ ვთვლით თავს უცხოებად და ვცდილობთ, რითაც შეგვეძლება ისე დავეხმაროთ ეკლესიის მშენებლობას: ფინანსურად თუ მუშახელის მხრივ, რადგანაც გვჯერა, რომ ეკლესია, იქნება ის მართლმადიდებლური თუ კათოლიკური, ემსახურება დიდ წმიდა საქმეს – ქრისტიანულ სარწმუნოებას.

თუკი აზერბაიჯანში, ისლამური სარწმუნოების ქვეყანაში, მოქმედებს კათოლიკე ეკლესია, რატომ არ შეიძლება, რომ ერთ მშვენიერ დღეს, უფლის ამალღების ეკლესიის გვერდით აშენდეს კათოლიკური ეკლესიაც, ამით ქრისტიანობას არათუ მოაკლდება, არამედ მოემატება მლოცველები და კიდევ უფრო გაძლიერდება. ეს კი იქნება ნიშანი იმისა, რომ ჩვენ ვიცხოვრებთ დიდი ქრისტიანული კულტურის ქვეყანაში.

ქობულეთის საკრებულო

ხიზაბავრის ეკლესიის სიხარულისა და მწუხარების წლები

წერილის სათაური შემთხვევით არ ამირჩევია, ის სრულიად შეესატყვისება მის შინაარსს. 84 წლის კაცი ვარ, ბევრი მინახავს და ბევრიც საკუთარ თავზე მიწვნივია. გადმოცემებითა თუ საკუთარი დაკვირვებით, ვიცი, რომ ხიზაბავრის მოსახლეობამ ბევრი ტანჯვა-წვალება გადაიტანა საკუთარი რწმენის – კათოლიკობის შესანარჩუნებლად. ჯერ იყო და მაჰმადიანები გვდევნიდნენ, შემდეგ – სომხები, რუსები, ბოლშევიკები. რწმენისათვის დაიღუპა მრავალი ხიზაბავრელი მორწმუნე და მღვდელი. მაგრამ უამთავლად ვერ გატეხა ხიზაბავრელი მორწმუნე და მათგან გადმოგვეცა რწმენა, უფლისა და მოყვასის სიყვარული. ალბათ, ყველანი მიხვდებით, ადვილი არ იყო რწმენის შენარჩუნება, მაგრამ ჩვენმა წინაპრებმა ყველაფერი გააკეთეს იმისათვის, რომ არ დაეკარგათ ქრისტიანობა და მშობლიური ენა.

მინდა ზოგიერთი მომენტი გავისვენო ჩვენი საკრებულოს ცხოვრებიდან: რამდენიმე წლის წინ, მამა იუჟიმ ჩვენთან ერთი ახალგაზრდა მღვდელი – მამა პავლე შჩეპანევი მოიყვანა და გაგვაცნო, როგორც ჩვენი ეკლესიის მოძღვარი. როდესაც უფრო კარგად გავიცანი, მივხვდი, რომ მამა პავლე მართლაც მხურვალე კათოლიკე და ენერგიული მოძღვარი იყო. მან განაახლა ხიზაბავრის იესოს გულის ეკლესია, ხალხი ეკლესიაში მიიზიდა და ჩამოყალიბა საკრებულო. მამა პავლე დადიოდა ოჯახებში, აკურთხებდა და რჩევა-დარიგებას აძლევდა მორწმუნეებს. ყოველ შაბათ-კვირას წირვის შემდეგ მიმდინარეობდა ნათლობა-ჯვრისწერისათვის მოსამზადებელი კატეხიზაციები. მანვე შემოიღო ნათლობის, ჯვრისწერისა და გარდაცვალების აღრიცხვის წიგნები. მამა პავლეს ხელმძღვანელობით ჩამოყალიბდა საეკლესიო მგალობელთა გუნდი, მომზადდა მინისტრანტები, რომლებიც აქტიურად მონაწილეობდნენ საეკლესიო ცხოვრებაში. შეიქმნა სპორტული გუნდები. მამა პავლეს ენთუზიაზმი გადამდები აღმოჩნდა და საკრებულოს წევრებიც ერთგულად ამოუდგნენ მხარში საყვარელ მოძღვარს. მას რაიონშიც კარგად იცნობდნენ და ხშირად სხვა სოფლებიდანაც მოდიოდნენ მის მსახურებაზე დასასწრებად. ეპისკოპოსიც კარგად ხედავდა ახალგაზრდა მღვდლის თავდადებას და ხშირად ჩამოდიოდა ხიზაბავრაში, რათა მხარში ამოსდგომოდა მას. სასიხარულოა, რომ მამა აკაკი ჭელიძე სწორედ მისი ხელმძღვანელობით გადიოდა პრაქტიკას ჩვენს საკრებულოში. ასევე, აღსანიშნავია ის ფაქტიც, რომ მამა ნინო მარტინი 4 დღე არ „ჩამოსულა“ ეკლესიის სამრეკლოდან, სანამ დიდი ზარი არ დაიკიდა.

ხიზაბავრისათვის დიდი ტრაგედია იყო მამა პავლეს დაღუპვა (21 ივლისს მამა პავლეს ტრაგიკული დაღუპვიდან 9 წელი გავიდა). მარტო ჩვენმა სოფელმა კი არა, მთელმა რაიონმა დიდი გლოვით გავაცილეთ ღმრთისკენ მიმავალ გზაზე მამა პავლე. ღმერთმა ნათლში ამყოფოს მისი სული! მან ღრმა კვალი გააგლო ხიზაბავრის საკრებულოს ცხოვრებაში და მისი ხსოვნა დიდხანს დარჩება ჩვენს გულებში.

ძალიან დასანანია, რომ მამა-პაპათგან ასეთი რუდუნებით შემონახული და ჩვენამდე მოტანილი რწმენა ორად იყოფა. 2002 წლიდან მოყოლებული, სხვადასხვა მიზეზთა გამო, 50 ოჯახი გადავიდა მართლმადიდებლურ აღმსარებლობაზე, ზოგიერთნი, მართალია, არ გადანათლულან, მაგრამ აღარ დადიან ეკლესიაში. 30 მაისს ხიზაბავრის ეკლესიის ზეიმზე, ამ ზღვა ხალხში ხიზაბავრელები მხოლოდ 15 % თუ იყო (მაშინ, როცა ხიზაბავრის მოსახლეობა 310 კომლისაგან შედგება), დანარჩენები კი სტუმრები იყვნენ. მადლობელნი ვართ ახალციხის, ვალის, უდის, არაღის, ტურცხის საკრებულოების წევრებისა, რომლებმაც სიხარულით გაიზიარეს ჩვენი დღესასწაული. ასევე დიდი მადლობა ჩვენს მღვდლებსა და მონაზვნებს, რომლებიც არასოდეს ივიწყებენ ხიზაბავრას, განსაკუთრებული მადლიერება კი უნდა გამოვთქვათ ჩვენი ეპისკოპოსის მიმართ,

რომელიც ყოველთვის ჩვენს გვერდით დგას და იზიარებს ჩვენს სიხარულსა და სატკივარს. დასანანია, რომ ხიზაბავრის მოსახლეობა ასეთ გულგრილობას იჩენს რწმენის მიმართ, როდესაც მათი წინაპრები საკუთარი სისხლით იცავდნენ კათოლიკობას. მამა პავლეს სურვილიც ხომ ის იყო, რომ გადაექცია ხიზაბავრა მესხეთ-ჯავახეთის კათოლიკურ ცენტრად, მარამ არ დასცალდა.

იმედს ვიტოვებთ, რომ ღმერთი არ მიატოვებს თავის ხალხს, კვლავ აღავსებს სული წმიდის მადლით და მოაბრუნებს მათ მამა-პაპათა სარწმუნოებისაკენ.

ღმერთი იყოს ჩვენი მფარველი!

გიორგი დათაშვილი

„კარიტასის“ პროექტები

2008 წლის 24 ივნისს ბათუმის კათოლიკური ეკლესიასთან მდებარე დარბაზში გაიმართა „კარიტასის“ საქველმოქმედო ფონდის, „ღამის თავშესაფარის“ პრეზენტაცია.

ღონისძიებას ესწრებოდნენ: ამიერკავკასიის ლათინური წესის კათოლიკეთა სამოციქულო ადმინისტრატორი, ეპისკოპოსი ჯუზეპე პაზოტო, „საქართველოს კარიტასის“ დირექტორი, მამა ვიტოლდ შულჩინსკი, მამა გაბრიელე ბრაგანტინი, მონაზონი ლორედანა მონეტი, ქ. ბათუმის ვიცე-მერი, ქ. ნი ნათია სურგულაძე, აჭარის უზენაესი საბჭოს დეპუტატი, ბ-ნი როინ ნიჟარაძე, ევანგელური ეკლესიის წინამძღვარი, ბ-ნი გარიკ შახნაზარიანი და სხვები.

პრეზენტაცია გახსნა ბათუმის კათოლიკური ეკლესიის წინამძღვარმა, მამა გაბრიელე ბრაგანტინიმ; სტუმრებს სიმღერით მიესალმნენ ქ. ბათუმის მუსიკალური სასწავლებლის ბავშვები; საზოგადოებამ მოისმინა მოხსენება ღამის თავშესაფარის ხუთი წლის მუშაობის შესახებ.

თავშესაფარის გახსნის იდეა ჩაისახა რამოდენიმე წლის წინ, როდესაც საბჭოთა კავშირის დაშლის შემდეგ, მრავალი ადამიანი, სხვადასხვა მიზეზების გამო ქუჩაში აღმოჩნდნენ უსახლკაროდ დარჩენილები. ამ ხალხის გაჭირვება ნათლად დაინახეს მამა გაბრიელე ბრაგანტინიმ და მონაზონმა ლორედანა მონეტომ, რომლებიც ხშირად დადიოდნენ სათნოების სასადილოში და ამ სახლის ბინადართათვის ჩამოჰქონდათ ჰუმანიტარული დახმარება: ტანსაცმელი, ფეხსაცმელი, საკვები პროდუქტები, მედიკამენტები... ისინი არა მარტო მატერიალურად, არამედ მორალურად და სულიერადაც ყოველთვის მათ გვედში იდგნენ.

ორი წლის განმავლობაში სათნოების სასადილოს ყოველთვიურ ფინანსურ დახმარებას უწევდნენ ოჯახები იტალიიდან. ღამის თავშესაფარსაც ფინანსურად ეხმარებიან როგორც იტალიელი ოჯახები, ასევე შვეიცარიიდან მალტის ორდენის კავალერი.

მამა გაბრიელეს და, აგრეთვე, და ლორედანას დიდი ძალისხმევით გამოინახა თანხები დანგრეული ფართობის გასარემონტებლად, რომელიც ეკუთვნოდა რესტორან „გემოს“ და უსასყიდლოდ დაგვიტმო საქველმოქმედო ფონდის თავმჯდომარემ, ქ-ნმა სვეტლანა კუდბამ.

რემონტს გარკვეული დრო დასჭირდა. თანხა სარემონტო სამუშაოების ჩასატარებლად გამოგვიყო იტალიის საქველმოქმედო ორგანიზაციამ „Cuore amico“, ხელმძღვანელი მღვდელი დონ არმანდო ნოლი.

ღამის თავშესაფარი გაიხსნა 2003 წლის 11 მარტს „საქართველოს კარიტასის“ პატრონაჟით, თუმცა ფუნქციონირება, არაოფიციალურად, ორი კვირით ადრე დაიწყო, რადგანაც ჩვენთვის ცნობილი გახდა, რომ წლების მანძილზე ქუჩაში ცხოვრობდა უსახლკარო ბრმა ადამიანი, რომელსაც ესაჭიროებოდა გადაუღებელი სამედიცინო დახმარება.

ღამის თავშესაფარი ხუთი წლისაა. ამ ხნის მანძილზე აქ იცხოვრა და დახმარება მიიღო 180-მა ადამიანმა.

ამ ადამიანებიდან ზოგიერთს ჩვენი სპეციფიკური დახმარება დასჭირდა: ესენი იყვნენ უმეტესად ქალები, სხვადასხვა ქვეყნის მოქალაქეები, აზერბაიჯანიდან, რუსეთიდან, უკრაინიდან... ისინი თურქეთიდან იყვნენ დეპორტირებულნი და ყოველგვარი საბუთების გარეშე იძულებულნი იყვნენ ეცხოვრათ ბათუმში. ჩვენ თხოვნით მივმართეთ ამ ქვეყნების საელჩოებს, მათ მთავრობებს, რათა აღგვედგინა მათთვის საბუთები და სწორედ ჩვენი დიდი ძალისხმევით მეშვეობით მოხერხდა ამ ადამიანების სამშობლოში დაბრუნება.

ღამის თავშესაფარს გარკვეულ დახმარებას უწევს ევანგელური ეკლესიის წინამძღვარი, ბატონი გარიკ შახნაზარიანი. კერძოდ, ეს ეკლესია უკვე ოთხი წელია, რაც ვახშამს ამზადებს თავშესაფარის ყველა მაცხოვრებლისათვის.

ასევე, ამ წლების მანძილზე გვერდით გვიდგას და პრობლემების მოგვარებაში გვეხმარება აჭარის უზენაესი საბჭოს დეპუტატი, ბ-ნი როინ ნიჟარაძე; აჭარის საქველმოქმედო ფონდის თავმჯდომარე, ქ-ნი სვეტლანა კუდბა, ექიმ-ფსიქიატრი ირმა დიასამიძე.

წლების მანძილზე ღამის თავშესაფარის მუშაობისას, რა თქმა უნდა, გვქონდა პრობლემები, სირთულეები: ბევრი ჩვენი ბინადარი სვამს, ხშირად არიან აგრესიულები და ესაჭიროებათ სპეციფიკური მკურნალობა, რისი საშუალებაც ჩვენ არ გაგვანია. ამ სახლის ბინადართა სულიერ მდგომარეობაზე გარკვეულწილად აისახება მათდამი პერსონალის დამოკიდებულება, რადგანაც ისინი მწვავედ განიცდიან კეთილგანწყობის, მზრუნველობის დეფიციტს.

ჩვენ ვცდილობთ შევუქმნათ მათ დადებითი გარემო, დავუბრუნოთ მომავლის რწმენა, ვაგრძნობინოთ თავი დაცულებად.

შეხვედრაზე სიტყვებით გამოვიდნენ მამა გაბრიელე ბრაგანტინი, „კარიტასის“ დირექტორი მამა ვიტოლდ შულჩინსკი, ქ. ბათუმის ვიცე-მერი, ქ-ნი ნათია სურგულაძე, ევანგელური ეკლესიის წინამძღვარი, ბ-ნი გარიკ შახნაზარიანი, აჭარის უზენაესი საბჭოს დეპუტატი, ბ-ნი როინ ნიჟარაძე.

გამომსვლელებმა აღნიშნეს ამ ინიციატივის მნიშვნელობა და გამოხატეს მხარდაჭერა ამ პროექტის მიმართ. ოფიციალური შეხვედრის დასრულების შემდეგ დამსწრე საზოგადოებამ გადაინაცვლა ღამის თავშესაფარის ახალ შენობაში, რომელიც მდებარეობს ქ. ბათუმში, მეტაქსის ქ. № 10.

ღამის თავშესაფარის ახალი შენობა აკურთხა ეპისკოპოსმა ჯუზეპე პაზოტომ. ყველამ დაათვალიერა ახლად გარემონტებული შენობა. სტუმრებმა კმაყოფილება გამოხატეს თავშესაფარის ბინადართათვის კომფორტული გარემოსა და რეაბილიტაციისათვის საჭირო პირობების შექმნის გამო.

საღამო დასრულდა ფურშეტით, რომლის დროსაც სტუმრები ერთმანეთს უზიარებდნენ საკუთარ შთაბეჭდილებებს.

ირმა ზაქარაძე

თვის წმიდანო

14 ივლისი – წმ. კამილო დე ლელის მოხსენიების დღე

წმიდა კამილოს, კამილიელ ნეტართა და სათნოების მოწამეთა დღესასწაული

წლევიანდელ 14 ივლისს კამილიელთა პოლიკლინიკამ „კაცთა მაცხოვარი“ კვლავ გაუღო კარი ნაცნობებსა და მეგობრებს უკვე ტრადიციადქცეულ დღესასწაულზე. წელს პოლიკლინიკამ აღნიშნა თავისი ინაუგურაციიდან ათი წლისთავი და წმ. კამილოს ლიტურგიული მოხსენიების დღეს აღვლენილ წმიდა

წირვაში ბერ-მონაზვნებმა და თანამშრომლებმა გამოვხატეთ გაწეული შრომისათვის ღმრთისათვის ჩვენი მადლიერების გრძობა. ძვირფას სტუმრებს შორის იყვნენ წმიდა საყდრის დესპანი საქართველოში, მთავარეპისკოპოსი კლავდიო გუჯეროტი და სამოციქულო მმართველი, ეპისკოპოსი ჯუზეპე პაზოტო, მღვდლები და მონაზვნები, რომლებიც მოღვაწეობენ საქართველოში. ჩვენი წლევანდელი ზეიმი გაიზიარა მართლმადიდებელი ეკლესიის რამდენიმე წარმომადგენელმაც. საკათედრო ტაძრის გუნდს „ალელუიას“ არც ამჯერად უღალატია მეგობრებისათვის და თავისი გალობით დაამშვენა დღესასწაული.

წმ. წირვა აღავლინა მამა იეჟი შიმეროვსკიმ, რომელიც წელს აღნიშნავს მღვდლად კურთხევიდან მეორმოცე წელს. მან თავისი ჩვეული მხურვალეობით ნათლად დაგვანახა ღმრთიური მოწყალებისა და ქმედითი სიყვარულის მნიშვნელობა, წმიდა კამილოს სულისკვეთებით.

მხურვალე მასპინძლობა გაუწიეს სტუმრებს წმ. კამილოს სახელობის ფსიქოთერაპიული კაბინეტის აღსაზრდელებმა ძმა რობერტის ხელმძღვანელობით; მათ წირვის შემდეგ წარმოადგინეს დადგმა წმიდა მფარველის ცხოვრებიდან და დიდი მოწონება დაიმსახურეს. კონცერტში მონაწილეობდნენ აგრეთვე ბავშვები, რომლებსაც უხელმძღვანელა და ელსიმ. კამილიელთა ოჯახის წევრებმა კი, რომლებმაც თავიანთი მზადყოფნით უზრუნველჰყვეს ზეიმის მოწყობა, უმასპინძლეს სუფრასთან შეკრებილ საზოგადოებას.

წელს, გამონაკლისის სახით, გარემოებათა გამო ზეიმს არ ესწრებოდა კამილიელთა საკრებულოს უფროსი, მამა ნინო მარტინი, რომელმაც თავისი საღამო მოგვაწვდინა იტალიიდან და წერილობით გამოხატა თავისი მადლიერება და რემიჯას მიმართ, რომელიც, სამწუხაროდ, სამი წლის მსახურების შემდეგ ტოვებს საქართველოს. დროის სიმციროს მიუხედავად მან თავისი ღიმილითა და ყურადღებით წარუშლელი კვალი დატოვა ყველა ჩვენგანში, ვისაც მოგვეცა მასთან ურთიერთობის ბედნიერება. სიტყვები და სამახსოვრო, რითაც საქართველოს კამილიელებმა ვისურვეთ გამოგვეხატა ჩვენი მადლიერება, მხოლოდ მკრთალი, მაგრამ ნამდვილი ნიშანია ჩვენი გრძობებისა.

წირვის დასასრულს, სტუმრებმა თავიანთი გრძობები მოლოცვებით გამოხატეს; მათ შორის, ნუნციუსმა კლავდიო გუჯეროტიმ, რომელმაც, სხვათა შორის, ისაუბრა კათოლიკე ეკლესიის მოღვაწეობასა და საქველმოქმედო საქმეებზე, როგორებიცაა, კამილიელთა პოლიკლინიკა და კარიტასი, რითაც რომის პაპი გამოხატავს მზრუნველობასა და პატივისცემას საქართველოსადმი.

ღმერთმა ინებოს მეტი ერთგულებითა და მიძღვნილ აღვასრულოთ ჩვენზე მინდობილი საქმე.

პოლიკლინიკის თანამშრომლები

14 ივლისი 2008

წმ. კამილოს დღესასწაული

უძვირფასესო დაო რემიჯია,

დიდი მწუხარებით მივიღეთ მე და ჩემმა თანამომკმეებმა თბილისიდან შენი გამგზავრების ამბავი, რადგანაც შენ მიგიწვიეს სხვა დავალებების შესასრულებლად.

შენ მზის სხივივით სწრაფად გაიეღვე ჩვენს შორის, უმშვენეიერესი ღიმილივით.

ამისათვის დიდად მადლიერნი ვართ შენი და უფლისა. მადლიერია შენით განსაკუთრებით ის მრავალი ადამიანი, ამ წლების მანძილზე, რომ იღებდი შენ და დახმარების ხელს უწვდიდი გულისხმიერი დასა და დედასავით.

მცირე დროში შენს ირგვლივ შექმენი სიკეთის სამყარო, ძნელად მისაბადი მაგალითი.

საქართველოში შენს ხანმოკლე, მაგრამ მდიდარ მოღვაწეობაზე ფიქრისას თავისთავად მაგონდება იგავთა წიგნის სიტყვები (31-ე თავი) ძლიერ და ბრძენ, უფლისმოყვარულ ქალზე რომ ლაპარაკობს. ამოვიწერე ის მუხლები, შენ რომ განსაკუთრებით გიხდება, მიუხედავად იმისა, რომ ვიცი, როგორი მორიდებულიცა ხარ ბუნებით და ყველას წინაშე გაგაწითლებ ამით.

მარჯვე ქალს ვინ ჰპოვებს?
მარგალიტებზე მაღალია მისი ფასი.

...
მას სიკეთე მოაქვს და არა სიბოროტე
მთელი მისი ცხოვრების დღეებში.

...
ბეჯითად შრომობს საკუთარი ხელებით.

...
შორიდან მოაქვს თავისი პური.

...
დგება ჯერ კიდევ ღამიანად

...
ძალას შემოირტყამს წელზე
და იმაგრებს მკლავებს.

...
თავის ხელისგულს უშლის დარიბს
და ხელებს უწვდენს უპოვარს.

...
პირს ხსნის იგი სიბრძნით
და წყალობის რჯულია მის ენაზე.
თვალყურს ადევნებს თავისი სახლის გზებს
და სიზარმაცის პურს არ ჭამს.
მრავალმა ასულმა მიაღწია წარმატებას,
მაგრამ შენ ყველას გადააჭარბე!

...
უფლის მოშიში ქალი ქებულია.
მიეცით მას მის ხელთა ნაყოფისაგან
და მისი საქმეები განადიდებენ მას კარიბჭეებთან.

კიდევ ერთხელ მადლობა, დაო, რომ ჩვენს შორის დაჰყავი სიყვარულით და წარმატებებს გისურვებთ შენი მსახურების გასაგრძელებლად ყველაზე გაჭირვებულ და სწეულ ძმებს შორის, რომლებსაც უფალი მონდობს შენს მზრუნველობას.

მუდამ მადლიერებით გვემახსოვრები ჩვენს მუდმივ და ძმურ ლოცვებში.

მ. ივან მარტინი,
საქართველოსა და სომხეთის კამილიელები,
თბილისი, პოლიკლინიკის
„კაცთა მაცხოვარის“ მთელი კოლექტივი

ისტორიის ფურცლები

**„გვიყვარდეს ერთმანეთი, რადგანაც
სუყველასათვის არს ღმერთი“**

საპატრიარქოს საგარეო განყოფილების მოწვევით 1984 წლის 3/16-დან 17/30 აპრილამდე საქართველოში სტუმრად იმყოფებოდა ვენის უნივერსიტეტის კათოლიკურ-თეოლოგიური ფაკულტეტის დეკანი, პატროლოგიის პროფესორი, კათოლიკე მღვდელი, დოქტორი ერნსტ ქრისტოფ სუტნერი და მისი თანმხლები პირი – აღმოსავლეთის ეკლესიათა ინსტიტუტის თანამშრომელი, ავგუსტინელთა ორდენის წევრი, ვიუცბურგის მონასტრის წინამძღვარი, მამა ცელსტინ პატოკი.

ვიზიტის პირველ დღეს სტუმრებმა დაათვალიერეს თბილისის ტაძრები და ესაუბრნენ ამ ეკლესიათა წინამძღვრებს. იმავე დღეს სტუმრებმა მოინახულეს თბილისის კათოლიკური ტაძარი, რის შემდეგაც გაეცნენ თბილისის ღირსშესანიშნაობებს, ხოლო საღამოს სიონის საპატრიარქო ტაძარში დაესწრნენ დიდი სამშაბათის ღოცვას.

დიდ ოთხშაბათს, კათოლიკე მღვდლები ერნსტ ქრისტოფ სუტნერი და ცელსტინ პატოკი მიიღო სრულიად საქართველოს კათოლიკოს-პატრიარქმა, უწმიდესმა და უნეტარესმა ილია II-მ. საუბრის დროს მან ხაზი გაუსვა კათოლიკურ და მართლმადიდებლურ ეკლესიათა ურთიერთობებს საქართველოში, მათ შორის დაწყებულ დიალოგს, გაიხსენა ისტორიული ვიზიტი რომის პაპ იოანე-პავლე II-სთან. საუბარი შეეხო მშვიდობის საკითხს. ილია II-მ აღნიშნა, რომ დღევანდელი, თერმობირთვული ომის საშიშროება გაცილებით უფრო შემადრწუნებელი შეიძლება იყოს, ვიდრე ჰიტლერელთა მიერ ჩადენილი საზარელი საქმეები. დღეს, როგორც არასდროს, საჭიროა მსოფლიო ხალხების შემჭიდროება ერთ მთელად, რათ ვიხსნათ კაცობრიობა მოსპობისგან. ჩვენ ამ საქმეში ერთად უნდა ვიყოთ, ეს არის მთელი მსოფლიოს ქრისტიანთა უპირველესი და უკეთილშობილესი მისია. უნდა გვიყვარდეს ერთმანეთი, რადგანაც სიყვარული თვით არს ღმერთი.

პროფესორმა ერნსტ ქრისტოფ სუტნერმა, – აღმოსავლეთის ეკლესიების ისტორიის გამოჩენილმა სპეციალისტმა, გამოთქვა სურვილი და რწმენა, რომ მომავალი წლიდან ვენის უნივერსიტეტში წაიკითხავს კურსს – „საქართველოს მართლმადიდებლური ეკლესია“. საუბრის დასასრულს დოქტორმა სუტნერმა პატრიარქ ილია II-ს გადასცა თავისი შრომების ნაწილი, დასტამბული წიგნებად. მან მისი უწმიდესობა მიიწვია ავსტრიაში.

საქართველოს ეკლესიის მწყემსმთავარმა სტუმრებს უძღვნა ქართული სუვენირები და ლიტერატურა საქართველოს ხელოვნებასა და ქართულ ეკლესიაზე. ილია II-მ ასეთივე საჩუქარი გაუგზავნა მის მაღალყოვლადუსამღვდლოესობას, ვენის სამეფო კარის მთავარეპისკოპოსს, კარდინალ ფრანც კიონინგს.

დიდ ხუთშაბათს – ფეხთბანვის დღეს, მამა ერნსტ ქრისტოფ სუტნერი და მამა ცელსტინ პატოკი თბილისის სიონის საპატრიარქო ტაძარში დაესწრნენ საღმრთო სადღესასწაულო ლიტურდიას და სრულიად საქართველოს კათოლიკოს-პატრიარქის, უწმიდესისა და უნეტარესის, ილია II ხელიდან მიიღეს წმიდა ზიარება, ხოლო დიდ შაბათს – ლიტონიობის დღესასწაულზე საქართველოს ეკლესიის სასურველი სტუმრები სრულიად საქართველოს –პატრიარქსა და სიონის ტაძრის სამღვდლოებასთან ერთად ღამის 12 საათიდან დილის 7 საათამდე ადავლენდნენ ღოცვებს ბრწყინვალე აღდგომის სადიდებლად.

ვიზიტის დღეებში სტუმრები იყვნენ საქართველოს უძველეს დედაქალაქ მცხეთაში, დაათვალიერეს ჯვრის მონასტერი, სვეტიცხოვლის საკათედრო ტაძარი, სამთავროს დედათა მონასტერი, მცხეთის სასულიერო სემინარია და

სხვა ღირსშესანიშნაობანი. იმგზავრეს, აგრეთვე, ალავერდის ეპარქიაში, გაეცნენ მოქმედ ეკლესიათა ცხოვრებას.

თბილისში ყოფნის დროს ავსტრიელი სტუმრები იყვნენ საქართველოს ისტორიისა და ხელოვნების მუზეუმებში. პროფესორმა ერნსტ სუტნერმა ინტერესი გამოიჩინა ქართული ფრესკული მხატვრობის მიმართ. ესაუბრა საქართველოს სახვითი ხელოვნების მუზეუმის დირექტორს ბ-ნ თ. სანიკიძეს, რომელმაც მას საჩუქრად გადასცა წიგნი ვენაში ექსპონირებული ქართული ტიხრული მინანქრის შესახებ.

შინაარსიანად წარიმართა მიღება ავსტრია-საბჭოთა კავშირის თბილისის განყოფილებაში, სადაც საქართველოს ეკლესიის სტუმრებს გააცნეს დაძმობილებული ქალაქების – თბილისისა და საარბრიუკენის ურთიერთობანი.

სტუმრებმა მოინახულეს, აგრეთვე, სუფ-გეგორქის ტაძარი, ევანგელისტ-ბაპტისტთა სამლოცველო სახლი და ებრაული სინაგოგა. იყვნენ თბილისის ოპერისა და ბალეტის სახელმწიფო თეატრში. ნახეს ოპერა „ლელა“.

მეტად შთამბეჭდავი იყო ქრისტეს ბრწყინვალე აღდგომის დღეს, ერნსტ ქრისტოფ სუტნერისა და ცელესტინ პატოკის მიერ თბილისის კათოლიკურ ტაძარში აღვლენილი სადღესასწაულო მესა გერმანულ და პოლონურ ენებზე.

საქართველოში ვიზიტის დასასრულს ქართული ეკლესიის სტუმრები კვლავ შეხვდნენ სრულიად საქართველოს კათოლიკოს-პატრიარქს, რომელმაც კათოლიკური და მართლმადიდებლური ეკლესიების დაახლოების საქმეში სასიკეთო წვლილის შეტანისათვის *ვენის უნივერსიტეტის პროფესორი, მამა ერნსტ ქრისტოფ სუტნერი და ვიუცბურგის ტაძრის წინამძღვარი ცელესტინ პატოკი დააჯილდოვა ოქროს ჯვრის ტარების უფლებით.*

სტუმრებს საქართველოში მოგზაურობის დროს თან ახლდნენ, მისი ყოვლადუსამღვდელოესობა, მარგველი ეპისკოპოსი ქრისტეფორე (წამალაიძე); დიაკონი მიხეილ თარხნიშვილი და საქართველოს საპატრიარქოს თარჯიმანი დარეჯან ცხადაძე.

მკითხველები გვწერენ

ნუ ვიქნებით მერყევენი, მტკიცედ დავიცვათ ჩვენი რწმენა

სულ ახლახანს წავიკითხე „საბაში“ გამოქვეყნებული წერილი ჩვენი ეპისკოპოსის ჯუზეპე პაზოტოს რომის პაპთან, მის უწმიდესობა ბენედიქტე XVI-თან ვიზიტის შესახებ და რომის პაპის სიტყვა მიმართული ამიერკავკასიის კათოლიკეებისადმი და ვერ შევძელი ჩემი ემოციების დაფარვა.

მართლაც, გასული საუკუნეების მტკივნეულმა მოვლენებმა ვერ ჩააქრეს სახარებისეული ალი, რომელიც თაობიდან თობამდე ჩვენმა წინაპრებმა მოგვიტანეს დღემდე. პაპის თითოეულმა სიტყვამ ჩვენს გულებში შეაღწია, სითბომ დაისადგურა და იმედის ნაპერწკალი გაგვიღვია. ჩემთვის, ახალციხის მკვიდრისათვის კი უფრო ამაღელვებელი იყო, როდესაც წავიკითხე ის სტრიქონები, რომ ეპისკოპოსმა რომის პაპს რაბათის ეკლესიის ნანგრევები აჩვენა და მისი კურთხევა სთხოვა. ემოციებმა ცრემლებიც კი მომგვარა, წარმოვიდგინე ის დრო, როდესაც ჩემმა მშობლებმა ამ ტაძარში დაიწერეს ჯვარი. დედაჩემის ნაამბობიდან ვიცი, რომ რაბათის ეკლესია ერთ-ერთი ლამაზი ტაძარი ყოფილა.

სწორედ ამ ამაღელვებელი სტრიქონების წაკითხვის შემდეგ საკრებულოს საბჭოს წევრებმა გადავწყვიტეთ, მოგვეწყო ექსკურსია რაბათში ახალგაზრდებთან და ბავშვებთან ერთად. რაბათში მოვინახულეთ ძველი ეკლესიების ნანგრევები და რაბათის მხარეთმცოდნეობის მუზეუმი. აქ ეკლესიის ნანგრევებთან ჩვენ ყველანი ვევედრებოდით უფალს, რომ შეესმინა ჩვენი ლოცვა

და დაგვხმარებოდა ეკლესიების დაბრუნებაში და მის აღდგენაში, რათა ჩვენც შეგვძლებოდა ეკლესიაში წირვის მოსმენა.

დიდი მადლიერების გრძნობით მინდა აღვნიშნო უწმიდესი პაპის ჩვენდამი გულწრფელი დამოკიდებულება. ვგრძნობთ, რომ ის ყოველთვის ჩვენთანაა, ყველა საკრებულოში და ჩვენს ყოველ სატკივარს იზიარებს. ასევე მადლობელი ვარ მისი გულთხადი დალოცვისათვის, იმედია, ღმერთი შეისმენს მის ლოცვა-კურთხევას და დაგვხმარება იმ დიდი პრობლემების გადაწყვეტაში და ყველა სატკივარის მოშუშებაში, რაც დღეს საქართველოს კათოლიკურ საკრებულოებს გააჩნია.

მაგრამ ჩვენი მთავარი და უპირველესი ამოცანაა ჩვენ თავად მტკიცედ დავიცვათ ჩვენი რწმენა, არ ვიყოთ მერყევენი, ადვილად ნუ წამოვეგებით სხვის მიერ გადმოგდებულ ანკესს (ასეთ ფაქტებს ადგილი ჰქონდა არალის, ივლიტის, უდესა და ხიზაბაერის საკრებულოებში, რის გამოც იქ მცხოვრები კათოლიკენი დიდ გულისტკივის გამოხატავენ). მაშინ უფრო ძლიერნი ვიქნებით.

ჩემთვის გაურკვეველია, რატომ ხდება უკანასკნელ პერიოდში მართლმადიდებელბის მხრიდან კათოლიკეებზე ასეთი ზეწოლა, დამცირება, შეურაცხყოფა და აბუჩად აგდება, ასეთ ფაქტებს, ჯერ კიდევ ახლო წარსულში, ადგილი ხომ არ ჰქონია? მე პირადად ადრეულ წლებში რამდენიმე მართლმადიდებელი ბავშვის ნათლია ვარ, რომლებიც მართლმადიდებელ ეკლესიაში მოინათლნენ, მაგრამ, ამის გამო, არავითარ წინააღმდეგობა არ შემხვედრია. ახლა კი რა ხდება? განმეორებითი ნათლობა, თითქოსდა პირველი არ ყოფილა სწორი, ზოგს იმ მოტივით ნათლავენ, გრიგორიანული წესით იყავი მონათლული და არ შეიძლებაო.

მაგრამ უნდა გვახსოვდეს, რომ ჩვენი ნება-სურვილის გარეშე ვერავინ შეძლებს ჩვენს გადანათვლას თუ მკაცრად ვუპასუხებთ: „არა მირონცხება ერთია და განუმეორებელი, – ამბობს უფალი“.

ამ ბოლო ხანებში მეც მქონდა ასეთი შემთხვევა. ერთ-ერთ ეკლესიაში მართლმადიდებელმა მღვდელმა მითხრა: „მე თქვენ კარგად გიცნობთ, განათლებული ქალი ბრძანდებით და ჩვენსკენ როდის მოექცევითო“? მე თითქოს ვერ გავიგე და ვთხოვე გაემეორებინა და დავრწმუნდი, რომ მეორედ მონათვლას – „გადანათვლას“ მთავაზობდა. მე მკაცრად ვუპასუხე: „მამაო, ნათლობა ერთია და ამის შესახებ სარწმუნოების სიმბოლოში – მრწამსშიც ნათლად ჩანს; ჩემს წინაპრებს ძმებს ზუბალაშვილებს რამდენი კარგი საქმე აქვთ გაკეთებული კათოლიკური სარწმუნოებისათვის, რამდენი ეკლესია აუშენებიათ და ჩემი ასეთი საქციელით მათ რა პასუხი უნდა გავცე“? ჩემგან ასეთი პასუხის მოსმენის შემდეგ მღვდელი დაიხარა შუბლზე მაკოცა და დამემშვიდობა. ეს ამბავი იმიტომ მოვყევი, რომ ყველამ იცოდეს, ჩვენი სურვილის გარეშე ვერავინ შეძლებს ჩვენი რწმენის შეცვლას.

ჩვენი საკრებულო ყოველთვის ლოცულობს უწმიდესი რომის პაპისათვის, ამ წერილის შემდეგ კი ახალციხის საკრებულოში განსაკუთრებულად ლოცულობენ მისთვის და დიდ მადლიერების გრძნობით არიან გამსჭვალულნი მისი გულთბილი სიტყვების, ჩვენი სატკივარის გაზიარებისა და თანადგომის გამო.

ჩვენ კი, მართლაცდა ქრისტეს სახელით მოარულები, მტკიცედ დავიცავთ ჩვენს რწმენას და შევძლებთ ავაგოთ ისეთი საზოგადოება, სადაც იმეფებს მშვიდობა და სამართლიანობა და აღარ ვიქნებით დამცირებული და დათრგუნვილი უმრავლესობის მიერ და თამამად შეგვეძლება ვთქვათ: „მე კათოლიკე ვარ“!

ელზა ზუბაშვილი
ახალციხე

მართლმადიდებლური პროხელიტიზმი სიცოცხლეში და სიკვდილში

ქუთაისის კათოლიკე მრევლმა ერთ კვირაში ორი ძვირფასი მორწმუნე დაკარგა: ქალბატონები იზო ალფაიძე და დოდო ნებიერიძე; ორივე მათგანი თავიანთი ხასიათითა და ნიჭით ავსებდა საკრებულოს ცხოვრებას და, როგორც ყველა ოჯახში ტოვებს სიცარიელეს ძვირფასი ადამიანის იმქვეყნად წასვლა, მათი დაკარგვით იგივეს განიცდის ჩვენი საკრებულო.

საქართველოში, მიცვალებულის დაკრძალვას დიდი ტრადიციები არსებობს და, შეიძლება ითქვას, იგი ქართული ტრადიციისა და კულტურის ერთ-ერთი მანქენებელი ნიშანია, რაც დადებითად განაწყოებს სტუმარსა თუ მასპინძელს, განსაკუთრებით იმ თანაგრძნობის, თანადგომისა და დახმარების აღმოჩენის გამო, რასაც ადამიანები იჩენენ არა მარტო საკუთარი ახლობლებისა და მეგობრების, არამედ მეზობლების მიმართაც. ხშირ შემთხვევაში, სწორედ დაკრძალვაზე ხდება ძველი წყენის ან გულისტივილის მიტევენა. სამწუხაროდ, სწორედ იმ დროს, როდესაც ქუთაისის კათოლიკე მრევლს სურდა ამ ორი მორწმუნის ოჯახის ტკივილი საკუთარ მღვდლებთან და მონაზვნებთან ერთად გაეზიარებინა, სრულიად მოულოდნელად და გაუგებრად ორივე მათგანის ოჯახში, როგორც იზოსთან, ასევე დოდოსთან, ეს ტრადიცია ვერ შესრულდა.

ვინ წარმოიდგენდა ათიოდე წლის წინათ, რომ კათოლიკე მღვდელს თავის მრევლთან ერთად უარს ეტყოდნენ იმ ოჯახში ელოცა, სადაც მისი გარდაცვლილი მორწმუნე ესვენა? სწორედ ასე მოხდა ივნისის თვის თხუთმეტში, ქუთაისში, დოდო ნებიერიძე-გაბრიჩის ოჯახში, რუსთაველის ქუჩაზე და იზო ალფაიძის ოჯახში, კუპრაძის ქუჩაზე.

ქუთაისში, არა მარტო წავგართვეს კათოლიკური ეკლესია 1989 წელს, აწ ყალბად წოდებული ხარების ტაძარი, არა მარტო ცდილობდნენ ამ წლებში გადაებირებინათ ტრადიციული კათოლიკური ოჯახების მორწმუნეები, კათოლიკეებზე უამრავი სიყალბის შეთითხნითა და გავრცელებით, სხვადასხვა სახის წნეხით, არამედ ამ ბოლო პერიოდში იმასაც ცდილობენ, რომ გარდაცვლილი მორწმუნეები წავგართვან და ამ გზით მოახერხონ ის, რაც მათ სიცოცხლეში ვერ მოახერხეს; სწორედ ახლა, როდესაც მათ არც ლაპარაკი და არც საუბარი არ შეუძლიათ.

უნებურად გვიხნდება კითხვა: როგორ პატივს სცემენ ოჯახის წევრები თავიანთ მიცვალებულებს, რომლებიც სიცოცხლეში დიდი რწმენით დადიოდნენ კათოლიკურ ეკლესიაში? თუკი მათი სიკვდილის შემდეგ იგრძნეს ახლობლებმა "დიდი ვალი" "მართლმადიდებლური" ლოცვის აღსავლენად, იმისათვის, რომ მიცვალებულები *in extremis* დაეცვათ მარადიული სასჯელისაგან, ხომ არ ნიშნავს, რომ სიცოცხლეში თავიანთი რწმენის გამო მათ ერეტიკოსებად, წყეულებად, სატანებად თვლიდნენ, რადგანაც ისინი ასე მოიხსნებენ კათოლიკეებს და კათოლიკე ეკლესიას. თუმცა, რამდენჯერმე სწორედ შვილებმა მოაცილეს ქალბატონი დოდო თავიანთი მანქანით ნიუ-პორტის ქუჩაზე მღებარე სახლში, სადაც სალოცავად იკრიბება ჩვენი მრევლი. სწორედ მისი რძლები და შვილიშვილები გვცემდნენ ასე თავაზიანად პასუხს ტელეფონზე, როდესაც დოდოსთან გვსურდა საუბარი. სიტყვები, რაც პირველსავე წუთებში, თანაგრძნობის სათქმელად მისულ მ. კარლოს და მონაზვნებს მიაგებეს ეს იყო: "პირველები შენს სანახავად შენი კათოლიკეები მოვიდნენ, დოდო. შენ ხომ ასე ცდილობდი ყოველთვის ხიდი გაგედო ორ ეკლესიას შორის, იქამდეც კი, რომ შენმა უფროსმა შვილმა მამა გაბრიელეს შესთავაზა ორივე ეკლესიის მღვდლებს ერთად ელოცათ სწორედ ამ მიზეზით". მერე კი რა მოხდა?

სად გაქრა ასე ნაქები ქართული "შემწყნარებლობა", რომელიც საუბრობს სინაგოგების, მეჩეთების, მართლმადიდებელი, კათოლიკე და პროტესტანტული ეკლესიების გვერდი-გვერდ აგებაზე? ნუთუ ეს სხვების კულტურის წინაშე თავის

მოწონებაა? სად გაქრა პატივისცემა, სტუმართმოყვარეობა, რომელიც სწორედ ტკივილის, სიკვდილის წუთებში ქრება და კიდევ უფრო გაუსაძლის ხდის ტკივილს? ვინ არის ამის მოსურნე? ვინ ქმნის ქართველებში ამ მიუტკეველ გარემოს, უპატივცემლობას ცოცხლებისა და მკვდრებისადმი, ორ ეკლესიას შორის შუღლს?

ესენი არიან ადამიანები, რომლებიც ფიქრობენ რომ ყველაფრის და ყველას განსჯა შეუძლიათ. ჰგონიათ, რომ იციან რა არის კათოლიკე ეკლესია და რა არის მართლმადიდებელი ეკლესია, სინამდვილეში, მათ არაფერი იციან, გარდა თავიანთი უვიცობისა. ქალბატონ იზოს შემთხვევაში, სწორედ ნათესავები იყვნენ, რომლებიც მის სიცოცხლეში არასოდეს დაინტერესებულან თავიანთი ახლობლით და მას შემდეგ, რაც საავადმყოფოში მოათავსეს, ძალღვივით მიაგდეს და აღარ გამოჩენილან. მხოლოდ მ. გაბრიელე, „კარიტასის“ თანამშრომელ ქნ ნანასთან ერთად, უდგა გვერდში ამ წლების მანძილზე და სიკვდილის ბოლო წუთებში და მათ აცნობეს ნათესავებს მისი გარდაცვალება. და ასეთმა ნათესავებმა, თავიანთი ვითომცდა ღრმადმორწმუნეობის ისტერიით შეპყრობილებმა, გამოიტანეს განაჩენი, შემდგარიყო თუ არა კათოლიკური ლოცვა მათ სახლში. ხშირად ახალგაზრდა თაობა, მართლმადიდებელი ეკლესიის სტიქაროსნები წყვეტენ ან აწყვეტინებენ ამ საკითხს ოჯახის წევრებს, აკავშირებენ მათ რომელიმე მღვდელთან და იმასაც მიუთითებენ, რამდენი სანთელი უნდა იქნეს ანთებული.

არცთუ მრავალი წლის წინათ, როდესაც ვინმე კათოლიკე მორწმუნე გარდაიცვლებოდა, რომლის ოჯახიც ოდესღაც კათოლიკე იყო, იმჟამად კი მართლმადიდებელი, დიდი მოწიწებით მოდიოდნენ და გვითხოვდნენ, გვერჩია თუ რისი გაკეთება იყო საჭირო. რამდენჯერ აღუვლენია სრულიად უპრობლემოდ ლოცვა კათოლიკე მღვდელს.

ამ მოკლე დროში კი რა მოხდა? ნუთუ ქართულ ტრადიციულ ფესვებთან დაბრუნება იმას ნიშნავს, რაც ამ ორი ოჯახის წევრებმა გააკეთეს? ნუთუ ჭეშმარიტ ქრისტიანულ რწმენასთან დაბრუნება იმას ნიშნავს, რაც ისევ ქუთაისში მოხდა ერთ-ერთ ოჯახში, სადაც მართლმადიდებელი მეუღლის გარდაცვალების შემდეგ 80 წლამდე მიღწეული მოხუცი იძულებული გახადეს, საკუთარი ნების საწინააღმდეგოდ (რასაც დაჟინებით აცხადებდა), მართლმადიდებლურად გადანათლეს იმ მიზეზით, რომ სამოთხეში მის მეუღლეს ვეღარ იხილავდა? მართლაც გამოგნებული ფაქტებია, მაგრამ სავალალოა ის, რომ მისი აღმსრულებლები, საზოგადოებისა და მართლმადიდებელი ეკლესიის თვალში გამირები არიან; ასეთია დღევანდელი ვითარება ქუთაისში.

თუკი მოვლენები ასეთი ფანატიზმით განვითარდება, საინტერესოა სადამდე მივალთ? რა გადაარჩენს ჩვენს კათოლიკე მოხუცებს, – რომლებიც *ყოველ კვირადღეს, ბავშვობიდან მოყოლებული, გარდა იმ წლებისა, როდესაც კათოლიკური ეკლესია დახურეს და მღვდელ დამიანე სააკაშვილს წირვის აღსრულება შეუწყვიტეს, საოცარი ერთგულებითა და მოწიწებით მონაწილეობენ წმიდა წირვაში და იღებენ წმიდა ზიარებას*, – რომ გარდაცვალების შემდეგ პატივი მიაგონ მათ რელიგიურ არჩევანს?

მათი შვილები, შვილიშვილები, – იმედი ვიქონიოთ მათ ჭეშმარიტ არჩევანზე, და არა სხვა მოტივებზე, – რომლებიც შეგნებულად არ გაყვნენ თავიანთი მშობლებისა და ბებია-ბაბუების ტრადიციას, შეძლებენ კი გარდაცვალების წუთებში პატივი სცენ მათ იმ მხრიდან, რაც გარდაცვლილის რელიგიური არჩევანით გამოიხატება? უმრავლეს შემთხვევაში სწორედ ხანდაზმული კათოლიკეები არიან თავიანთი ცრემლიანი თვალებით რომ საუბრობენ საკუთარ შვილებთან და შვილიშვილებთან უთანხმოებაზე და მარტოსულად, დამცირებულად და შებოჭილად გრძნობენ თავს...

მართლმადიდებელი ეკლესიის იერარქია რას ამბობს ამაზე? ქუთაისის მიტროპოლიტმა, რომელიც ინფორმირებული იყო ამ ფაქტზე, განაცხადა, რომ კათოლიკეს უფლება აქვს თავისი რწმენით დაიკრძალოს. სიტყვები კი ითქვა, მაგრამ შემდეგ... სინამდვილეში უფრო მეტი ძალა ჰქონია სტიქაროსნების, ახალგაზრდა მსახურების, მის დაქვემდებარებაში მყოფი მღვდლის სიტყვას; და თუ მართლმადიდებელ ეკლესიას თავისი წესები აქვს (რაც ასევე აქვს კათოლიკე ეკლესიას), საბოლოოდ ბოლო სიტყვა სტიქაროსნებს, ან ეკლესიაში თუ ოჯახში ბოლოს მისულებს ეკუთვნის.

რამხელა უაზრობაა! და მაინც... ქართული საზოგადოება და მართლმადიდებელი ეკლესია ამ გზით მიდის. მინდა ერთი პატარა, დღესდღეობით უმნიშვნელო ფაქტი გაგიმხილოთ, რომელიც ნათლად მეტყველებს იმაზე, რაც ხუთი წლის შემდეგ უკვე უმნიშვნელო აღარ იქნება: არალში, 19 ივნისს, ერთი 103 წლის მოხუცის დაკრძალვა იყო; ოჯახის წევრებმა ლოცვის აღსავლენად კათოლიკე მღვდელი მიიწვიეს, როდესაც მღვდელი ოჯახში შევიდა, ერთმა ქალბატონმა ივლიტიდან, გამართლმადიდებულმა კათოლიკემ, თავს უფლება მისცა ხმამაღლა ეყვირა: “კათოლიკე მღვდელს აქ რა ესაქმება, ეს ადამიანი მართლმადიდებელია!” საბედნიეროდ, გვერდით მდგომმა ქალმა გააჩუმა და უთხრა, რომ 103 წლის წინათ ამ სოფელში არცერთი მართლმადიდებელი არ ყოფილა. საკითხავია, არა 103 წლის შემდეგ, არამედ სულ რაღაც 5 წლის შემდეგ დარჩება ამ სოფელში ადამიანი, ვინც ამხელა დაპირისპირებას და ამპარტავნებას ამ ქალის მსგავსად უპასუხებს? იგივე პრობლემები ხომ არ იქნება აქაც, რასაც ქუთაისში წავაწყდით ამ დღეებში, თუკი ვითარება არ შეიცვლება?

ამ ორი გარდაცვლილის ოჯახიდან არავის უფიქრია იმაზე, ნამდვილად გამოხატავდა თუ არა მათი საქციელი პატივისცემას ძვირფასი ახლობლის ნებისადმი ან იმ ეკლესიისადმი, სადაც ზიარებას იღებდა; ჩანდა, რომ მათთვის უმთავრესი იყო საკუთარი ნება, საკუთარი ფსევდორელიგიური გრძნობა; გაცილებით მნიშვნელოვანი იყო მართლმადიდებლური კურთხევა, თითქოსდა კათოლიკე მიცვალებულისთვის წარმოთქმული ლოცვა ამ კურთხევას ძალას დაუკარგავდა; თუ ასე ფიქრობენ, გამოდის, რომ კათოლიკური ლოცვა უფრო ძლიერია და შეუძლია კიდევაც მართლმადიდებლურ ლოცვას ძალა დაუკარგოს. რა უსურური ფიქრებია! ასე ხომ ღმრთის ყალბ სურათს ვატარებთ ჩვენს გულში, ჩვენს სახლში, ჩვენს ლოცვებში; მათთვის გაცილებით მნიშვნელოვანი იყო ის ადამიანი, ვისი ნათლულიც იყო გარდაცვლილი, ასევე თბილისიდან ჩამოტანილი სანთლები: მაგრამ თუკი ნათლობის დროს არ ყოფილა პრობლემა, ახლა რატომ წარმოიქმნა? მათთვის უფრო მნიშვნელოვანი იყო, რომ საზოგადოებისათვის ეთქვათ: “ხომ ხედავთ, ჭეშმარიტი მართლმადიდებლები ვართ”, რომ გვეყავს სულიერი მოძღვარი, რომელსაც შეუძლია მართლმადიდებლურიდან კათოლიკური სანთლის გამორჩევა... მათ ავიწყდებათ, რომ რწმენა ემყარება კაცობრიობის ელემენტარულ წესებს; ქრისტე არ მოსულა კაცობრიობის დასადუპავად, არამედ მის განსაწმენდად, დასახვეწად, ასამაღლებლად. თუკი დღეს ძნელია სიცოცხლეში კათოლიკედ ყოფნა, მით უფრო ძნელია გარდაცვალებისას, რადგანაც ფიქრობენ, რომ ამ დროს მიადწევენ მას, რაც მათ სიცოცხლეში ვერ მოახერხეს. ეს არ არის პროზელიტიზმი, რომელიც მხოლოდ შაქრის ტომრით, სამსახურის დაპირებით, საზოგადოებაში სიმშვიდის გარანტიით მიიღწევა, არამედ პროზელიტიზმი სიკვდილის დროს ან სიკვდილის შემდეგ. და რა სიამოვნებით აღანაშაულებენ კათოლიკე ეკლესიას ინკვიზიციით უამრავი ადამიანის დასჯაში, რომის პაპის უცდომელობის ერესში, ასევე სხვა აბსურდულ ცოდვებში. ეს ყველაფერი საეჭვოა და რეალურად ითხოვს დამტკიცებას; ის, რაც დღეს შეიძლება ვაჩვენოთ, სწორედ მართლმადიდებელი ფანატიზმის მხრიდან წამოსული

ზეწოლაა კათოლიკეთა მიმართ, რამაც რვაფეხსავით მოიკიდა ფეხი ქართულ საზოგადოებაში, სადაც ყველაფერი ნებადართულია, თვით მიცვალებულთა უპატივცემლობა, იმ ბოლო შესაძლებლობის მოსპობა, რომ მორწმუნე საკუთარი მრწამსის წესით დაიკრძალოს.

კათოლიკობა და მართლმადიდებლობა არ უნდა იყოს ერთმანეთისგან ათიათასი მილით დაშორებული რეალობები; სამწუხაროდ, არასწორი აზროვნება ანუ უკეთ რომ ვთქვათ, აზროვნების შეზღუდულობა, დღეს უფრო მეტად აჩვენებს, რომ ქრისტიანობის ეს ორი რეალობა ერთმანეთში შეურიგებლად და მტრულად არის განწყობილი... რამხელა აბსურდია! რასაკვირველია, ქართულ ტრადიციას და კულტურას გააუსახურებს არა კათოლიკობა ან გლობალიზაცია, არამედ მხოლოდ და მხოლოდ ის ნიშანი, რასაც სუპერ ან ფსევდო-მართლმადიდებელი ოჯახები იქამდე მიჰყავს, რომ უფლებას არ აძლევს “კათოლიკურად” ილოცონ, რადგანაც სატანურად თვლიან, ან გარდაცვლილის ნება-სურვილის გამომხატველი ყალბი საბუთები შეითიხნონ; დიახ, ამაზეც კი გვიწევს საუბარი.

როგორ მოვიქცეთ ამ ფაქტების წინაშე? მათი დადგენა, გახმაურება არც ისე ადვილია გამეფებული უპიცობისა და გუულგრილობის გამო, რაც პოლიტიკოსთა, არასამთავრობო ორგანიზაციათა, დიპლომატიურ წარმომადგენლობათა მხრიდან იგრძნობა; იმ დუმილის გამო, რაშიც იმყოფება საქართველოს საპატრიარქო, ისინი ხომ თავიანთი დუმილით ამ პროცესებს ეთანხმებიან, ასევე თავისუფალი მასმედიის არარსებობის გამო; გამოსავალი ერთია: ყველა კათოლიკემ უნდა დაწეროს ანდერძი, რომელშიც გასაგებად გამოხატავს თავის სურვილს, რომ მისი დაკრძალვა მოხდეს კათოლიკე მღვდლის ღოცვით. ხოლო თუკი ოჯახს მაინც არ მოესურვება კათოლიკეთა ღოცვა, მაშინ დაკრძალვის დღეს მისი გადასვენება მოხდეს კათოლიკე ეკლესიაში ან იქ, სადაც საკრებულო იკრიბება. თუკი ესეც შეუძლებელი იქნება, სასაფლაოზე დაკრძალვამდე მოხდეს ღოცვა.

კათოლიკე ეკლესიასაც შეუძლია მიმართოს გადანათვლებს, პროზელიტიზმს, ცრუ ინფორმაციებს, კათოლიკე ოჯახში მართლმადიდებლური ღოცვების აკრძალვებს, მაგრამ ეს ნამდვილად არ იქნება საკადრისი და ღირსეული კათოლიკე ეკლესიისთვის. იმ საზოგადოებაში, რომელიც თავს ტოლერანტად ასაღებს ისტორიულად ტრადიციულ რელიგიურ ეკლესიებთან, ნორმალური იქნებოდა, – და ასეც ხდება მსოფლიოს მრავალ ქვეყანაში, – რომ გარდაცვლილს ჰქონოდა უფლება, მისთვის იმ ტრადიციით ელოცათ, რასაც სიცოცხლეში მისდევდა თავის მოძღვართან ერთად, ასევე სხვა ეკლესიების მღვდლებთან ერთად, თუკი ეს აუცილებელი იქნებოდა, მაგრამ მოხდება კი ეს როდესმე საქართველოში?

მართლმადიდებელი და კათოლიკე ეკლესიების შერეული კომისიის თავმჯდომარესთან ერთ-ერთ შეხვედრაზე მეუფე დანიელმა ასე უთხრა მამა გაბრიელეს, მართლმადიდებელ ეკლესიასთან კავშირ-ურთიერთობების საეპისკოპოსო ვიკარს, რომ საქართველო იქნება ქვეყანა, სადაც კათოლიკე ეკლესია თავს ყველაზე კარგად იგრძნობს, ვიდრე მსოფლიოს სხვა ქვეყნებში. რა არის ეს, ტკბილი სატყუარა თუ ტკბილი დაპირება? მანამდე კი, ვიდრე ეს ნეტარი დღე გათენდებოდეს, ჩვენ ისღა დაგვრჩენია, რომ უფლის სიტყვები გაგისხენოთ: “ნეტარ არიან, ვისაც შეურაცხყოფენ და გდვენნიან....”.

ქუთაისის კათოლიკე მრევლი

ინფორმაცია

ახალი წიგნები

ფილოსოფიის ისტორია

სულხან-საბა ორბელიაბის სახელობის თეოლოგიის, ფილოსოფიის, კულტურისა და ისტორიის ინსტიტუტმა ახლახანს გამოსცა ფუნდამენტალური ნაშრომი ფილოსოფიის ისტორია. წიგნის ავტორია ჯანჯიროლამო (ივან) მარტინი, ამავე ინსტიტუტის პროფესორი, რედაქტორი – ზაზა შათირიშვილი.

წიგნში განხილულია ანტიკური ხანის, შუა საუკუნეების, აღორძინების ეპოქისა და უახლესი ფილოსოფიის ფილოსოფიის ნაშრომები.

აღსანიშნავია, რომ ივან მარტინის ფილოსოფიის ისტორიაში მკითხველი მიაღწევს ერთდროულად ორ ფუნდამენტურ მიზანს. აღმოაჩენს კლასიკოსი ფილოსოფოსების ნამდვილ სახეს და, ამავე დროს მისი ახლებური გააზრებით ფილოსოფია ხდება, ერთგვარი გაგებით, ჩვენი თანამედროვე.

ასე რომ, მკითხველს შესაძლებლობა ეძლევა ახლებურად გააანალიზოს ყოველდღიურობის პრობლემატური საკითხები.

დიალოგი 2007

გამოვიდა ჟურნალ „დიალოგის“ 2007 წლის გაერთიანებული ნომერი, რომელიც ქრისტიანული ქორწინების საიდუმლოს ეძღვნება.

ჟურნალის ამ ნომერში საფუძვლიანად არის განხილული აღმოსავლურ-დასავლური ეკლესიების სწავლებანი და ტრადიციები ქორწინების შესახებ. ქორწინება სწორედ ის საიდუმლოა, რომლის მიმართაც აღმოსავლეთისა და დასავლეთის ეკლესიებს არ გააჩნიათ წინააღმდეგობები, განსხვავებული შეხედულებები, დაპირისპირების საფუძვლები. ქორწინება სწორედ ის საეკლესიო საიდუმლოებაა, რომელიც ნათლისღებასთან ერთად ერთმანეთთან აერთიანებს რომის კათოლიკე და მართლმადიდებელ მრევლს და ეს სიახლოვე საფუძველს უქმნის ორი ეკლესიის დაახლოებას სხვა სფეროებშიც.

ჟურნალში ვრცელი ადგილი დაეთმო მრგვალ მაგიდას, სადაც მართლმადიდებელი და კათოლიკე მღვდელმსახურები და თეოლოგები მსჯელობდნენ ქორწინების საიდუმლოს შესახებ.

სპეციალური რუბრიკები აქვს დათმობილი ქორწინების ტრადიციებს სხვადასხვა რელიგიებში, ასევე თეოლოგიის, ეკლესიის ისტორიის, ლიტურგიისა და სამართლის სწავლებას ქორწინების საიდუმლოსთან მიმართებაში. ჟურნალში ცალკე რუბრიკა დაეთმო განსხვავებულ აზრსაც, სადაც გენდერულ პრობლემებზეა საუბარი.

ახალი „დიალოგის“ პრეზენტაცია უკვე შედგა სახალხო დამცველის აპარატთან არსებულ რელიგიათა საბჭოში და „კავკასიურ სახლში“, სადაც საზოგადოების დიდი მოწონება და დაინტერესება დაიმსახურა.

ახლო მომავალში დაგეგმილია ყველა კათოლიკურ საკრებულოში მოხდეს „დიალოგის“ პრეზენტაცია.

ჟურნალის შექმნა შესაძლებელია „სანტ ესპერანსას“ და „პარნასის“ წიგნის მაღაზიებში და ჰიპერმარკეტ „გუდვილში“.

ახალგაზრდული გვერდი

მეგობრული ჩემპიონატი ვალეში

საქართველოს კათოლიკეთა ახალგაზრდული საბჭოს ინიციატივით, როგორც შარშან, წელსაც მრავალი გასართობი და შემეცნებითი ღონისძიებებია

დაგეგმილი. ქუთაისში უკვე ჩატარდა მესიკალური ფესტივალი, ივნისი კი ფესბურთის ჩემპიონატს დაეთმო.

შარშანდელი საფესბურთო მარათონი საინტერესოდ ჩატარდა. მას დიდი მხარდაჭერა და მოწონება ხვდა წილად. სწორედ ამის გათვალისწინებით, ახალგაზრდულმა საბჭომ გადაწყვიტა, არ უღალატოს ტრადიციას და ყოველი წლის ივნისის თვეში მოეწეოს ჩემპიონატი საქართველოს კათოლიკურ საკრებულოთა გუნდებს შორის.

21 ივნისს ვალეში ერთმანეთს ერკინებოდნენ ახალციხის, არაღის, ხიზაბავრის, ვალესა და ივლიტის ფესბურთელთა გუნდები. დასანანია, რომ წელს უდეს სამრევლოს გუნდმა ჩემპიონატში მონაწილეობა ვერ მიიღო, სამაგიეროდ ვალე ორი გუნდით იყო წარმოდგენილი. გადავწყვიტეთ, მოხალისე ვალელი ფესბურთელებისათვის მიგვეცა შანსი, მოესინჯათ საკუთარი ძალები.

დღე იყო ძალიან დაძაბული და ხმაურიანი, არ წყდებოდა გულშემატკივართა ყიჟინა და გამახსნევებელი შეძახილები. დღის ბოლოს გამოირკვა ორი ნახევარფინალისტი – ვალეს ორივე გუნდმა ასახელა საკუთარი სოფელი და დამსახურებულად მოიპოვა ფინალის საგზური.

პარალელურად მიმდინარეობა ჩემპიონატი დასავლეთ საქართველოშიც, სადაც ოზურგეთის ჯგუფმა დამაჯერებლად გაიმარჯვა და ნახევარფინალში გავიდა.

28 ივნისს ჩატარდა ფინალი. ერთმანეთს ხვდებოდნენ ოზურგეთისა და ვალეს საკრებულოს გუნდები. შეჯიბრი მეტად დაძაბული და სანახაობრივად საინტერესო აღმოჩნდა. ბიჭები თავს არ ზოგავდნენ, ყველა ცდილობდა ბოლომდე დახარჯულიყო და გამარჯვება მოეტანა საკუთარი გუნდისათვის. ვალელები უფრო ძლიერნი აღმოჩნდნენ მეტოქეზე და დამსახურებულად გავიდნენ ფინალში.

ფინალში კი სტადიონზე ვალეს ორი გუნდი ერკინებოდა ერთმანეთს. ვალელებისათვის ძნელი იყო რომელიმე გუნდის გამორჩევა და მისთვის გულშემატკივრობა, მათთვის ხომ ორივე გუნდი მშობლიური და საყვარელი იყო. დაძაბულ და შეუპოვარ ბრძოლაში გამარჯვება ვალეს საკრებულოს გუნდს ხვდა წილად.

პირველ და მეორე ადგილებზე გასულ გუნდებს მედლები გადაეცათ, ხოლო ფინალისტებს ფორმები ერგოთ საჩუქრად.

მინდა ახალგაზრდული საბჭოს სახელით დიდი მადლობა გადავუხადო მამა კარლოს, რომელიც ვალეში ფინალურ მატჩზე დასაწრებად ჩამოვიდა. აგრეთვე მამა ზურაბს, რომელიც სამხრეთ საქართველოში ჩატარებული მატჩების ორგანიზატორი იყო და თავი არ დაუზოგავს, რომ ეს ჩემპიონატი სანახაობრივად და შინაარსითაც საინტერესო ყოფილიყო. ასევე, მადლობას ვუხდით ყველა მოთამაშეს და გულშემატკივრებსაც.

ჩვენი უპირველესი მიზანი საქართველოს კათოლიკური საკრებულოების ახალგაზრდების გაცნობა-დამეგობრება იყო და, ვფიქრობ, ამ მატჩით ეს შევძელით.

ვიმედოვნებ, მეგობრობის ეს პატარა მარცვალი, რომელიც დღეს ჩაითესა, მომავალში დიდ ნაყოფს გამოიღებს და ყველანი ძლიერი, ერთიანი კათოლიკე ეკლესიის ღირსეული წევრები ვიქნებით.

თამრიკო ჩიტაშვილი

საგანგებო ჩანართი

კლავდიო გუჯეროგი

კულტურულ ეპოქათა შრეებში შემორჩენილ რელიგიურ გამოსატყულებათა მდგრადობა და ცვალებადობა. კავკასიის მაგალითი

(დასასრული; დასაწყისი იხ. „საბა“ №7, 2008 წ.)

მშვიდობის კულტურა. თითქოსდა რა საერთო უნდა ჰქონდეს მას ამ სისხლით, შურისძიებითა და ნგრევით გაჟღენთილ სცენებთან? ამაზრზენი ხატება მტრის მოჭრილი ხელისა, რათა მოსისხლეს სიკვდილის შემდეგაც არ მიეცეს მოსვენება; მისი თავმოჭრილი სხეული, რათა მის მიერ მოკლულს იმქვეყნად მსახურად ედგეს. სამწუხაროდ, ამგვარი ქმედებანი სრულად როდი ჩაბარდა ისტორიას, რაშიც კავკასიაში მომხდარი ზოგიერთი ბოლოდროინდელი კონფლიქტიც გვარწმუნებს. ულმობელი კანონი, რომელიც ღირსების სახელით სიკვდილს თესავს, სწორედ მათ შორის, ვინცა ამ ღირსების დაცვას ცდილობდა. ვაჟკაცობასთან დაპირისპირებული ქალურობა. რელიგიები, რომლებიც ცეცხლით შანთავენ ხალხებს, რათა მათ სამარადისო მტრობა ჩაუნერგონ. და ღმერთი, რომელიც *ფატუმისა* თუ *მოირას* მსგავსად, სადღაც შორს, თავის შეუცნობელ გზებს სახავს და, კაცთათვის მიუწვდომელი, თავის სახეს არასდროს და არსად გვიმუდავნებს, რელიგიური ლიტერატურის გარდა. მისი სახელით, კანონები კიდევ უფრო ხისტი ხდება. ის ხომ ამათუმი მიწის, ამათუმი ხალხის ღმერთია და ვინც მიწასა და ხალხს კარგავს, ის ღმერთსაც კარგავს.

ხსოვნა, აი რა სუფევს ყველგან და ყველაფერში. ტრადიცია ცოცხალი ხსოვნაა, თუნდაც მკვდრებისა, რომლებიც საბოლოოდ არც კი მომკვდარან. ისინიც ხმას ამოიდგამენ, ღირსების უზენაესი კანონების მოსახმობად.

ასეთ კონტექსტში, როგორ უკავშირდება ეს უზენაესი და შეუვალი ღირსება, ეს ანტიკური და გარდაუვალი ბედისწერა ქრისტიანობას, რომლითაც ეს ხალხი ესოდენ ამაყობს და რომელთა შორისაც ესოდენ ღრმად გაიდგა ფესვი (თანაც, ეს მოხდა არა რამდენიმე ათეული წლის წინათ და, ამდენად ქრისტიანობა მათთვის ახალი ხილი როდია) არამედ იმ უხსოვარ ხანაში, რომელსაც თავად ეს ხალხები თავიანთ ხელმეორე დაბადების ხანად მიიხნევენ (აქაც, სიტყვა “უხსოვარი” შედარებითია, ამ ერების მართლაც უსასრულო ხსოვნის ფონზე)? ამგვარი რელიგიურობა ბევრად უფრო მეტადაა შთაგონებული ძველი აღთქმით, ვიდრე სიყვარულისა და გულმოწყალების ღმერთის განკაცებით.

მართლაც, აქ ქრისტეს ხსენებაც კი არაა, თუ არ ჩავთვლით ქართულ წმინდა რელიგიურ ლიტერატურას (მაგალითად, უდიდეს ჰაგიოგრაფიულ ლიტერატურას). აქაური ჩვეულებისამებრ, ჯვრის წინაშე ხალხი გარდაცვლილებს მოიგონებს; მათი უძვირფასესი წმინდანის - წმიდა გიორგის ყოვლისშემძლე ხატს თავიანთი სურვილების შესრულებას სთხოვენ; ქართველთა განმანათლებელის, წმიდა ნინოს ხატის წინ კი ღმერთს სამშობლოს ავედრებენ. და თუ ქრისტეს ჯვარზე სიკვდილს (ხალხის მიერ ღმერთის უარყოფის სიმბოლოს) გაიხსენებენ, ეს თანამოსაუბრეში გაოგნებას იწვევს, რომლიდანაც მას მხოლოდ იმის შეგნება თუ გამოიყვანს, რომ, მართალია ქრისტეს სიკვდილი ღირსების შემლახველი ძალადობის უდიდესი გამოვლინებაა, მაგრამ ქრისტე ღმერთი ამ ღირსებას მაინც არ კარგავს, რადგან იგი თავისი სიცოცხლის ფასად სამართლიანობას აღადგენს და ამდენად, თავშეწირვისას იგი მორალურად გამარჯვებული გამოდის, ისევე როგორც ქართველი გმირები. ამდენად, აქ საქმე არც მეორე ლოყის მიშვერასთან გვაქვს და არც მიტვეებასთან. ეს ხომ ღირსებისა და თავმოყვარეობის საწინაღმდეგოა ქმედებაა, სამართლიანობის აღდგენის მოვალეობისათვის თავის არიდება. თუმცა, ისიც უნდა ითქვას, რომ ეს კავკასიელებისათვის მეტად სამძიმო საქციელი, არც სხვა კულტურებისთვისაა ადვილად მისაღები.

შემთხვევითი როდია, რომ ქართველები, როგორც წესი, ცუდი თვალთ შეყურებენ პაციფისტების დემონსტრაციებს, რომელთაც დასავლური მასობრივი საინფორმაციო საშუალებები გადმოცემენ ხოლმე. მათი აზრით, ეს ლაჩრობის გამოვლინებაა – სამშობლოს, ისტორიის, კულტურისა და უფლებების დაცვის მოვალეობისათვის თავის არიდება. მშვიდობა ნებისმიერ ფასად? არავითარ შემთხვევაში! როგორ გადარჩებოდა საქართველო, ასე ლაჩრულად რომ მოქცეულიყო? მეორეს მხრივ, ყოფილა კი ოდესმე კავკასიაში ხანგრძლივი მშვიდობა? ხანმოკლე მშვიდობიან პერიოდებს ქვეყნისათვის აყვავდება მოჰქონდა ხოლმე, რასაც ისევ გამყინვარების ხანა მოსდევდა. ზოგჯერ, მოსისხლე თუ მეგობრის სამოსელში გახვეული მტრის წინაშე ქართველ კაცს თავის მოკატუნება, თავშეკავება და პირში წყლის ჩაგუბებაც კი უწევდა, განსაკუთრებით საბჭოთა დასმენების ეპოქაში.

ამიტომაცაა, რომ ესოდენი სიამაყით შეჰყურებენ სამხედრო აღლუმებზე თავიანთ მომძლავრებულ არმიას – მათი ღირსების გარანტს, მიუხედავად იმისა, რომ კომუნიზმისშემდგომი საყოველთაო სიღარიბის ფონზე მისი შენახვა დიდ ხარჯებთანაა დაკავშირებული.

რა თქმა უნდა, გლობალიზაციამ, მომხმარებლური საზოგადოების ჩამოყალიბებამ, დასავლეთის მითმა, ოკენისგადმელი ძალების ინტერესებმა დიდი გავლენა იქონიეს ერის ხსოვნასა და ყველაზე ფესვგადგმულ ტრადიციებზეც კი. და ეს მხოლოდ დასაწყისია ამ პროცესისა. მომავალი გვიჩვენებს, ისეთივე მტკიცე აღმოჩნდება თუ არა ეს ტრადიციები ეკონომიკის კანონების მიმართაც, როგორც იესოს მცნების მიმართ აღმოჩნდა, რომელიც, გარკვეული დათქმებით, მაგრამ მაინც შეითვისა. ძნელია მშვიდობა დამკვიდრდეს იქ, სადაც ჯერ კიდევ შემორჩენილია შობადობის რეგულირებისა და ევგენიტიკური სელექციის ავადსახსენებელი პრაქტიკა, რომელიც რეალურმა სოციალიზმმა დაუპირისპირა დედობის ტრადიციულ კულტს (ქალი საქართველოში ყოველშემძლეა, როგორც დედა და ერთგვარად, გარეშე თვალს მოფარებული, როგორც მეუღლე): ათობით აბორტი ერთ სულ ქალზე, თანდაყოლილი სიმახინჯის მქონე ახალშობილთა სისტემატიური და სავალდებულო მოცილება საექიმო პერსონალის მიერ, რასაც ადგილი ჰქონდა კომუნისტურ ეპოქაში; თუმცა დღესაც, როცა ამგვარი რამ აღარ ხდება, საკმაოდ დაბალია იმის შეგნება, რომ ახალშობილის სიცოცხლე წმიდათაწმიდა და ხელშეუხებელია.

რა თქმა უნდა, სხვების მსგავსად, ამ კულტურასაც სჭირდება შეხვედრები, კამათი, წამახალისებელი მაგალითები და ზოგჯერ, საჩოთირო, თუმცა კეთილგანწყობილი კითხვების მოსმენაც. მასაც სჭირდება სხვათა ჭეშმარიტად ფასეული გამოცდილებისა და მიღწევების გაზიარება.

ერთი რამ კი უეჭველია (და ეს კავკასიურის გარდა, უამრავ სხვა კულტურასაც ეხება): ჩვენს მიერ ზემოთ განხილული კულტურული ჰორიზონტები გვიმტკიცებს, რომ ის კატეგორიები, რომლებიც ევროპული კულტურისათვის თავისთავად ცხადია, ამ კულტურებისათვის სულაც არ არის ასეთი. დაე, დასავლეთი თავს ნუ მოიტყუებს იმით, რომ ადამიანის უფლებათა პოსტილუმინისტური ეპოქის ენა, რაც თავისთავად უდავოდ დიდი მონაპოვარია, ავტომატურად გასაგები და თარგმნადი იქნება ამ კულტურათა ენაზე. ეს სალონური საუბრები თუ თეორემები ადვილად ვერ იმუშავებს იქ, სადაც მშვიდობა, თუნდაც ზავის გაგებით, იმდენადვე სასურველია, რამდენადაც იშვიათი. ხოლო თუ უცხო კულტურული გამოცდილებისა და სისტემების ნაყოფი და, ამდენად, არასასურველი დემოკრატიის ცნება კიდევ ერთ, ზოგჯერ მატერიალური საზღაურის ფასად თავსმოსხვეულ კატეგორიად წარმოჩნდა, მან შეიძლება ძლიერის კანონისა და კავკასიისათვის კარგად ნაცნობი გარედან ძალადობის ფორმა მიიღოს. რა თქმა უნდა, მატერიალური დახმარების

ფასად შეიძლება ერთგულადაც მოაჩვენო თავი, მაგრამ ამგვარი ერთგულება სანდო არ იქნება.

მართალია, საქართველოში, განსაკუთრებით კი მის კულტურულ ელიტაში ყოველთვის იყვნენ ადამიანები, რომლებიც ყოველგვარ უცხოურს, განსაკუთრებით კი ევროპულს, თანამედროვეობისა და კარგახსნილობის მოდელად მიიჩნევდნენ. ურბანიზაციამ და დომინირებულმა პროდასავლურობამ კი ეს ტენდენცია შეიძლება (თუნდაც ძალაუნებურად) კიდევ უფრო გააძლიეროს, მაგრამ ძირითად კულტურულ მოდელად, თუმცა დღეს უფრო შერბილებული სახით, სწორედ ჩვენს მიერ ზემოთ აღწერილი მოდელი რჩება.

ამიტომ, ცოტა არ იყოს, მომაბეზრებელი ხდება დასავლელ ყოველისმცოდნე პოლიტიკოსთა შეგონებები, რომ ადამიანის უფლებები და მშვიდობა თავისთავად ცხადი კატეგორიებია, თითქოს თვითონ დასავლეთს ამ მხრივ ყველაფერი წესრიგში ჰქონდა სულ უახლოეს წარსულშიც კი.

ამგვარ გარემოში, თვით რელიგიებიც კი ორჭოფულ მდგომარეობაში არიან, და თავიანთი საგანძურადან, სახარებისეული ენით რომ ვთქვათ, “ძველი და ახალი ნივთების” ამოღება უწევთ, თანაც (და ეს გულწრფელად უნდა ითქვას) ხშირად ამის გაკეთება გარედან ზეწოლის ქვეშ უხდებათ, რის გამოც იძულებულნი ხდებიან ყოველ ჯერზე სულ უფროდაუფრო ძველი თუ ახალთახალი ნივთები გამოაჩინონ. როცა დიდი ხნის მანძილზე არარსებულ და უცხო ძალის მიერ ხანგრძლივად თავსხმობვეულ პოლიტიკურ ხელისუფლებას ეკლესია ჩაენაცვლება, იქმნება იმის საფრთხე, რომ იგი საყოველთაო კარგახსნილობის კი არა უსამართლო ეთნოცენტრული კარჩაკეტილობის ფაქტორად იქცეს. ამიტომ, აღმოსავლეთში, დასავლეთისგან განსხვავებით, ქრისტიანობასა და ისლამს, ყოველგვარი თეოლოგიური წიაღსვლების გარეშეც ესმით ერთმანეთის, თუმცა უფროსიან ერთმანეთს. საქმე ისაა, რომ სოციალური მოდელი, რომელმაც მათი ცხოვრების წესი ჩამოაყალიბა, ერთნაირია; მათი პრობლემებიც ერთნაირია და პასუხებიც. მაშინაც კი, როცა ერთმანეთს მტრობენ, აღმოსავლელები უკეთ იცნობენ ერთმანეთს, ვიდრე დასავლელს შეუძლია აღმოსავლელის გაცნობა, თუნდაც რომ მასთან ქრისტიანული რწმენა აერთიანებდეს. აღმოსავლელებს არ უჭირთ ერთიერთმანეთის რეაქციების გამოცნობა. ფუნდამენტალიზმი ერთი მუჭა ფანატიკოსების ახირება როდია, როგორც ჰგონიათ. იგი მისი ცდუნებაა, ვინც ყოველგვარი ერმენევტიკის გარეშე, პრინციპების მარადიულობას ისე ჩასტიდება, როგორც მაშველ რგოლს, რათა ქედი არ მოიხაროს და არ გაჰქრეს. ფუნდამენტალიზმის ალტერნატივა მაშინ გაჩნდება, როცა შესაძლებელი გახდება ყოველგვარი ძალდატანების გარეშე იქნას წაკითხული წმიდა ტექსტები, და არა მხოლოდ მათი მარადიულობის, არამედ მათი, ერთგვარად გამომწვევი ახლებურობის კუთხითაც, და არც იმის შიში იქნება, რომ ამით შექმნილი დესტაბილიზაცია საკუთარი არსებობისათვის საბედისწერო აღმოჩნდება.

ისიც გასათვალისწინებელია, რომ რელიგიური განზომილება ხშირად ფენოვან ხასიათს ატარებს და წარმოდგენები თუ ქცევები ხშირად დიაქრონულად თანაარსებობენ (როგორც ეს საქართველოს მაგალითზე ვნახეთ, ან სინქრონულადაც, როგორც ეს კილიკიის ეპოქის სომხეთის მაგალითიდან ჩანს) და ერთი რელიგიიდან თუ ერთი კულტურიდან მეორეში ჩაედინებიან, ხშირად საკმაოდ მასიურადაც. ამიტომაც საუკუნეების მანძილზე გაბატონებული რელიგია ამათუიმ კულტურის შიგნიდან შეიძლება წაკითხულ იქნას გარკვეული კულტურული პრიზმის გავლით, რომელიც მას განუმეორებელ შუქს ანიჭებს და ამდენად, შეუძლებელს ხდის ნებისმიერ უმართებულო განზოგადებას. ამ შრეების გარჩევის უნარი და სათანადო ძალისხმევა აუცილებელი იარაღებია არა იმდენად რელიგიური რეალობის გამოწველილვით შესასწავლად, რამდენადაც მისი სისრულისა და მაცოცხლებელი საჭიროებების შესაცნობად,

რისთვისაც საჭიროა გავთავისუფლდეთ საყოველთაო მარადიულობისა და უცვლელობის ყალბი მითებისაგან, თუკი ასეთი რამ არც მკაცრად დადგენილია და არც სასარგებლო. ეს რელიგიურ დაწესებულებებსაც გაუადვილებს იმის მიხედვრას, თუ რატომღაა, რომ ხშირად მათი ქადაგებები თუ საქმენი, მათივე განზრახვის საწინააღმდეგოდ, ადრესატის მიერ არასწორადაა გაგებული და დამახინჯებულად აღიქმება.

სანამ სამართლიანობის გარანტიად თავად სახელმწიფო არ იქცევა (ერისა თუ ცალკეულ პიროვნებათა ძალისხმევით), კლანური სტრუქტურების მიერ ღირსებისა და თავმოყვარეობის დაცვის კანონი (ზოგჯერ როგორც არაადეკვატურიც არ უნდა იყოს იგი) რაღაც ობსკურანტული არჩევანი კი არა, ერთადერთი საშუალება იქნება მოსკობისაგან თავის დასაცავად (განსაკუთრებით, სუსტი მხარისათვის). ამიტომაც, სახელმწიფო დაწესებულებანი ვალდებული არიან მაფიოზურ სტრუქტურებზე მეტი ნდობა მოიპოვონ.

და მაინც, როგორც ზემოთ ვეცადე მეჩვენებინა, კავკასიას, მიუხედავად თავისი უთვალავი ნიუანსებისა, ეთნოსებისა და, ხშირად, აკადემიური ცრუმეცნიერულობისა (სადაც თუბა წინ უსწრებს დამტკიცებას და ყოველთვის აცხადებს, რომ ყველაზე ადრე სწორედ “ჩემმა” ერმა აღმოაჩინა, იგრძნო, განათლდა და ა.შ.), მიუხედავად ამ ყველაფრისა კავკასიას ყოველთვის შესწევს უნარი თავისი შინაგანი სამყაროდან გამომდინარე ისწრაფვოს სამართლიანობის და მშვიდობისაკენ.

თუმცა, არ უნდა დაგვავიწყდეს ორი წინაპირობა: პირველი ისაა, რომ ეს შეიძლება მოხდეს მხოლოდ საკუთარი კულტურული გარემოს ფარგლებში. ბებია ქალი შეიძლება რამდენიმე იყოს, დედა კი მხოლოდ ერთი. ბებია ქალი კი, თავისი საქმე რომ შეასრულოს, სრულყოფილად უნდა იცნობდეს ბავშვის მდგომარეობას, რომელსაც უვლის და იმ ოჯახსაც, რომელსაც ემსახურება (სიტყვა “ემსახურება” შემთხვევით როდი ვიხმარე). ამიტომაც, “უფლებების” უცხოელ განმგებელთ თუ “გარანტებს” ნაკლები პრეტენზიულობა მართებთ. მაპატიეთ და, არც ნაკლები ქედმაღლობა და უვიცობა აწყენდათ “სხვა” კულტურებთან ურთიერთობისას (რომლებიც, ყველაფერთან ერთად, რაოდენობრივადაც ბევრნი არიან და, სხვა თუ არაფერი, თავიანთი რიცხოვნობით დათრგუნავენ დასავლელ ბებია ქალებს). საჭიროა ამ კულტურებისათვის ყურის გდება, მათი გაგება და თანაგრძნობა, თუმცა ეს იოლი საქმე არაა, რადგან ე.წ. ჩამორჩენილობა, ფსიქოლოგიური თუ მატერიალური თვალსაზრისით, შესაძლოა მეტად მძიმე ასატანი იყოს მისთვის, ვინც ასეთ გარემოში ცხოვრებას ჩვეული არაა. საჭიროა ისეთი კულტურული შუამავლები, რომლებიც გარემოებათა გამო კი არა, მოწოდებით, შინაგანი პატივისცემის გრძნობითა და გაწონასწორებული ემპათიით იმუშავებენ. ეს ყვაილები კი უდაბნოში არ იზრდება. საამისოდ *ჰუმუს*, ანუ ნოყიერი ნიადაგია საჭირო.

მეორეც, ამ კულტურების განხილვა შეუძლებელია მათი მეხსიერების გათვალისწინების გარეშე, რომელიც მათივე მეობის ძირითადი ღერძია. მართალია, მეხსიერება კონსერვატულობის მასაზრდოებელია, მაგრამ იმავედროულად იგი ნებისმიერი ევოლუციის პირობაცაა. რაც არ დაბადებულა, ის ვერც გაიზრდება. ერთადერთ გამონაკლისად რჩება სინჯარაში ჩასახული, უცნობი მშობლების ბავშვები (ჩემი პირადი შეხედულებით, ესეც მეტად საწუხარო შემთხვევაა, სწორედ იმიტომ, რომ ჰკლავს მეხსიერებას, იმთავითვე უსპობს ნაყოფს მის უპირველეს უფლებას – იცნობდეს საკუთარ მამას და, შეძლებისდაგვარად, გვერდით ჰყავდეს იგი).

როგორც ვნახეთ, კავკასიის მაგალითი ცხადყოფს, რომ შესაძლებელია ჩაწვდე ყოფის დრამატულობას და, ამდენად, მისი განგრძობითობისა და ზრდის აუცილებლობას, როგორც ფიზიკურ, ასევე მეტაფიზიკურ განზომილებაში.

ქართული კულტურის წიაღიდანაც გადმოედინება ძველბერძნული (გავიხსენოთ ანტიგონე), შექსპირისეული თუ მრავალი სხვა თანამედროვედ მქლერი ავტორის ტრაგედია: დაპირისპირება კანონის (მათ შორის რელიგიურის) აბსოლუტურობასა და მასში არსებულ (და არა აუცილებლად მის წინააღმდეგ მიმართულ) კონფლიქტურობას შორის. თუ სტუმარ-მასპინძლობა და შურისძიება, სიყვარული, მეგობრობა, ძმობა და ეთნიკური თუ რელიგიური დაპირისპირება შეიძლება აღქმულ იქნას, როგორც თემთან დაპირისპირებული პიროვნების დრამა (თემთან, რომელიც ასევე დასაფასებელია, როგორც წეს-ჩვეულებების კანონიერი მოდარაჯე), მაშინ ასეთი კულტურა ნოყიერი, ან პოტენციურად ნოყიერია: უპირველეს ყოვლისა კი საქმე გვაქვს საზოგადოებასთან, რომელიც ერთი საერთო საზრუნავითაა (*მუნუს*) შეკრული და რომელმაც შეგნებული აქვს, რომ აპოდიქტურობა და კანონების ნებისმიერ ფასად აღსრულება ვერ უზრუნველყოფს სამართალს ცალკეული პიროვნებისათვის და ფეხს ვერ აუწყოფს დროისა და გარემოებათა ცვლილებებს; ესმის, რომ საკუთარ ფესვებზე ზრუნვასთან ერთად აუცილებელია განმავითარებელი სულისკვეთებაც, რათა არ მოხდეს იმავე ფესვების ხმობა.

ვაჟა-ფშაველას მაგალითი და მისი მიგნებანი, რომლებიც, შეიძლება ითქვას, საუკეთესო სახით წარმოგვიდგენს მთელ ამ კულტურას, გვარწმუნებენ, რომ ერთიდაიგივე ნორმები შეიძლება გავრცელდეს მუსულმან ჩენებსა და ქრისტიან ხევესურებზე; რომ შესაძლებელია ძმა უწოდო იმას, ვინც ყველას მტრად მიაჩნია, თუკი მას პატივს სცემ; და რომ მის გამო შეიძლება მთელს მის ერსაც პატივი სცე, თუნდაც ეს ერი შენი მტერი იყოს; რომ ქალი შეიძლება მოიხიბლოს იმით, რაც წესებით ეკრძალება, თუკი ამას გული და გონება კარნახობენ; და რომ პატივისცემაზე დამყარებული ეს საქციელი თვით მისმა ქმარმაც კი მოუწონოს; რომ, როგორც იმავე ავტორის კიდევ ერთ პოემაშია (პოემა “გველისმჭამელი”, რომლის განხილვასაც ამჯერად, სამწუხაროდ, ვერ ვახერხებთ), ადამიანს შეიძლება მიეცეს ღვთიური უნარი ცხოველთა და მცენარეთა ენის ამოცნობისა, სამყაროსეული “სიბრალულის” შეგრძნობისა, რაც ყოველი ქმნილებისადმი თანაგრძნობასა და პატივისცემას გულისხმობს, ტირილს მისი ტანჯვა-ვაების გამო, უარის თქმას ცხოველისა თუ ფრინველის ხოცვაზე, მისი ხორცის ჭამასა თუ ამათუიმ სახით გამოყენებაზე, თუნდაც რომ უგრძნობელი საზოგადოება გაიძულებდეს მოსპო ის, რისი კვნესა და ჩივილიც ყურს ჩაგესმის. ყოველივე ამის მომაკვდინელ შედეგებს იგივე საზოგადოება საკუთარ თავზე იწუნებს, როცა ბუნების ენასთან ერთად, მათი გმირი თავის *კაცობასაც* კარგავს, რომელიც მხოლოდ მას აძლევდა ძალას წინ აღდგომოდა შემოსეული მტრის ძალადობას. ყოველივე ამის შემდეგ, განა შეიძლება იმის თქმა, რომ თანამედროვეობის შემოტანა მხოლოდ გარედანაა შესაძლებელი? ჩვენს მიერ განხილული თემები სწორედაც თანამედროვეა და მრავალსაუკუნოვანი კულტურის წიაღიდან გადმოედინება, თუმცა ამის გაგება მხოლოდ მას შეუძლია, ვისაც მათი სიღრმისეული წაკითხვა ხელეწიფება და არა მხოლოდ ბრმად და ზედაპირულად გადაძლერება.

მაშინ მშვიდობაც, რომელიც ლამის მამობილიზებულ და ყოვლისმომცველ ლოზუნგამდე დავიდა (მათ შორის, იმის გამოც, რომ უგულვებელყოფილია ქართული და მსგავსი კულტურების გამოცდილება, რომლებსაც, ნებით თუ უნებლიეთ, ომთან ჰქონდათ საქმე), გააზრებული იქნება, როგორც ღწვისა და ძიების პროცესი და არა როგორც კიდევ ერთი სინკრეტული დოგმა. მას ხელი შეეწყო, რათა იქცეს მშვიდობიან დამოკიდებულებად იმის მხრიდან, ვინც მეორე, მისგან განსხვავებული მხარის წვლილს დააფასებს და მიიღებს კიდევ, თუმცა გაჭირვებით და შესაძლოა ერთგვარი უნდობლობითაც, რადგან საქმე ეხება პატარა და ქანცვაცლილ ერს, რომელსაც არ სურს გაქრობა.

ბოლოსიტყვაობა

ამ ჩემი ნააზრევის წერა რომ დავასრულე, შაბათ საღამოს თბილისის ოპერის თეატრში “რიგოლეტოს” დავესწარი. წარმოდგენის ბოლოს, ჩემმა ქართველმა მეგობარმა, რომელმაც პირველად მოისმინა ეს ოპერა, მითხრა: “ღირსებისა და შურისძიების ამბავია, როგორც ჩვენთან ხდება”. ეს ოპერა 1851 წელს დაიწერა ფრანგი მწერლის, ვიქტორ ჰიუგოს ნაწარმოების (“მეფე თავს იქცევს”) მიხედვით. მას შემდეგ 200 წელიც არ გასულა. ჩემთვის ცხადი გახდა, რომ ის, რაც საქართველოში დღეს აქტუალურია, ევროპაშიც აქტუალური იყო არცთუ ისე დიდი ხნის წინათ. იქვე, კითხვაც გამიჩნდა: შესაძლებელი თუ არა ეს მარტივი დასკვნა კულტურის სხვა ასპექტებზეც გავრცელდეს?